

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปฏิญานี้เรียบร้อยแล้ว เห็น
สมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากฎหลักสูตรปฏิบัติการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้.

..... ประธาน

..... กรรมการ

ประกาศกฤษฎีกา

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เพราะได้รับความช่วยเหลือและการชี้แนะอย่างดียิ่งจาก
อาจารย์ ดร. นวลเพ็ญ วิเชียรไพบูลย์ และอาจารย์ นวลละออง เวียงสุวรรณ ผู้วิจัยขอขอบพระ
คุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง.

ขอขอบพระคุณท่านเจ้าคุณราชวรมุณี วัดพระนิเวศน์ และอาจารย์ วิจิตร เกตุวิสิทธิ์
ที่ช่วยให้แสงสว่างด้านธรรมแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี.

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่าง
ดียิ่งจากอาจารย์ ทองหล่อ วงษ์อินทร์ และเพื่อน ๆ อาจารย์แห่งวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
อาจารย์ เน่งน้อย นະมาตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รวมทั้งเพื่อน ๆ และน้อง ๆ แห่งธรรมนิवास ผู้วิจัยขอขอบพระ -
คุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ ๆ ทุกคนที่ให้ทุนทรัพย์และช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ตลอดจน
โดยเฉพาะคุณ บังอร วราภักดิ์ ที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด และขอขอบคุณ
ดีของการวิจัยนี้ เพื่อเป็นการบูชาคุณ แก่ พ่อ แม่ และครูอาจารย์ ที่ผู้วิจัยเป็นฝ่ายรับมาโดย
ตลอดทั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จารอง เงินดี

สารบัญ

	หน้า
1. บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	8
สมมติฐานในการวิจัย	14
ทฤษฎีและเหตุผลเบื้องหลังสมมติฐาน	14
2. วิธีดำเนินการ	17
กลุ่มตัวอย่าง	17
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันควา	17
แบบสอบถามวัดความวิตกกังวล	17
แบบสอบถามวัดคุณธรรมบางส่วนของทศพิธราชธรรม	18
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ	30
การศึกษาเปรียบเทียบคุณธรรมระหว่างตัวแปรต่าง ๆ	50
4. บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
ความมุ่งหมายในการวิจัย	54

บทที่	หน้า
กลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
✓สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
✓สรุปผล	63
อภิปรายผล	63
ข้อจำกัดของการวิจัย	70
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	
แบบสอบถามวัดคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน	

บัญชีการวาง

การวาง	หน้า
1. คำอธิบายว่าแบบของแบบสอบถามวัดคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน	21
2. คำความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านต่าง ๆ (ก.)	24
3. คำความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านต่าง ๆ (ข.)	25
4. คำความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามวัดคุณธรรม ด้านต่าง ๆ	26
5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านของ นิสิตทั้งหมดโดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานสังเกต	30
6. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านของ นิสิตทั้งหมดโดยถือเกณฑ์ความถนัดภาพ	32
7. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านของ นิสิตครู โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานสังเกต	33
8. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านของ นิสิตครู โดยถือเกณฑ์ความถนัดภาพ	35
9. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านของ นิสิตรัฐศาสตร์ โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานสังเกต	36
10. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านของ นิสิตรัฐศาสตร์ โดยถือเกณฑ์ความถนัดภาพ	38
11. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลของ นิสิตทั้งหมด โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานสังเกต	39
12. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลของ นิสิตทั้งหมด โดยถือเกณฑ์ความถนัดภาพ	41
13. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลของ นิสิตรัฐศาสตร์ โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานสังเกต	43
14. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลของ นิสิตรัฐศาสตร์ โดยถือเกณฑ์ความถนัดภาพ	45

ตาราง	หน้า
15. การวัดประสิทธิภาพให้คะแนน, วางคุณธรรมกับความวิตกกังวล ของนิสิตครู โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานดังกล่า	47
16. ค่าดัชนีประสิทธิภาพให้คะแนนระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวล ของนิสิตครู โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานดังกล่า	48
17. เปรียบเทียบคุณธรรมกับค่าต่าง ๆ ระหว่างนิสิตครูเองกับ นิสิตครู โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานดังกล่า	50
18. เปรียบเทียบคุณธรรมกับค่าต่าง ๆ ระหว่างนิสิตครูเองกับ นิสิตครู โดยถือเกณฑ์ความมาตรฐานดังกล่า	51

บทนำ

สภาพการณ์ของโลกปัจจุบันทำให้เราต้องนึกถึงพุทธวจนะของ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงเตือนพวกเราไว้ว่า โลกกำลังถูกเป็นไฟอยู่อย่างนี้จะมาหัวเราะอะไรกัน เพราะไฟโดยนัยนี้คือตัวทำลายความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าของทุกประเทศในโลก การนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาช่วยพัฒนาบุคคล เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติ จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพการณ์ทุกยุคทุกสมัย เพราะหลักธรรมทางพุทธศาสนาไม่เคยขัดต่อข้อเท็จจริง เช่น ทรงเตือนไม่ให้ประมาทและลุ่มหลงอบายมุข (วรมานี นรจีน, 2518:82-89)

การที่จะพัฒนาคนในชาตินั้นจุดสำคัญที่สุดคือ บุคคลที่เป็นผู้นำหรือนักปกครอง โดยจะต้องพัฒนาให้เป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน ไม่ควรไปพัฒนาทางด้านวัตถุเสียจนกระทั่งลืมพัฒนาจิตใจ เพราะวัตถุที่พัฒนาแล้วนั้นอาจกลายเป็นสิ่งที่นำภัยอันตรายสู่บ้านเมืองได้ถ้าหากบุคคลผู้นั้นยังเป็นอนารยะ คือยังป่าเถื่อนอยู่ (จางค์ ทองประเสริฐ, 2517:131) ในด้านการพัฒนา ดร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า ปรัชญาของการพัฒนาที่ คือการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือควรจะเริ่มพัฒนาบุคลิกภาพอันรวมถึงอุปนิสัยใจคอเสียก่อน (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 33-44)

ธรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้นำหรือนักปกครอง ควรปลูกฝังให้มีขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติ พระพุทธเจ้าตรัสถึงธรรมเหล่านี้ไว้หลายประการ ที่สำคัญคือทศพิธราชธรรม เป็นหลักธรรม 10 ประการ ที่ผู้นำหรือนักปกครองจะต้องมีเป็นคุณสมบัติประจำตัว จะช่วยในการปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจสมาชิกในกลุ่มให้ดำเนินงานบรรลุถึงเป้าหมาย (สุทธิพงศ์ ศันตยาพิศาลสุทธิ, 2514 : 55) และหลักธรรมข้อนี้ก็สามารถนำมาใช้ได้กับทั้งผู้นำหรือนักปกครอง รวมไปถึงผู้อยู่ในปกครอง มีชื่อเป็นธรรมเฉพาะพระมหากษัตริย์เท่านั้น ดังที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงกล่าวไว้ว่า ทศพิธราชธรรมนี้เมื่อพิจารณาดูด้วยดีก็เห็นได้ว่ามีชื่อเป็นธรรมเฉพาะท่านผู้ปกครองประชาชนชั้นสูงสุดเท่านั้น แต่เป็นธรรมสำหรับผู้นปกครองทั่วไปตั้งแต่ส่วนใหญ่ เช่น ประมุขของประเทศชาติและรัฐบาลตลอดถึงส่วนน้อย เช่น หัวหน้าครอบครัว ทั้งเป็นธรรมสำหรับผู้ผู้นปกครองก็จำต้องประพฤติธรรมนี้ด้วยตามฐานะ เพราะฉะนั้น ราชธรรมนี้จึงเป็นธรรมสำหรับ

คนที่อยู่ด้วยกันเป็นหมู่เหล่าตั้งแต่ครอบครัวหนึ่งจนถึงประเทศชาติ หรือทั้งหมดพึงประพฤติดต่อกันเพื่ออยู่ด้วยกันเป็นสุขสงบ และมีความเจริญ. (สมเด็จพระญาณสังวร, 2516 : 18)

บุคคลที่ยึดธรรมเนียมประจำใจยอมได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท เพราะในใจของผู้ใหญ่หรือนักปกครองนั้นเหมือนลูกกระเบิดบรรจุดินระเบิดไว้นั่นแล้วแทบทั้งสิ้น ยิ่งไปกว่านั้นผู้ใหญ่มักมาด้วยศรัทธาแห่ง ได้อำนาจ มารวมตัวเข้าอีกก็เหมือนกับลูกกระเบิดนั้น ต่อชนวนเข้าไว้วางนั่นเอง แต่โชคที่ผู้ใหญ่เหล่านั้นถือธรรมเนียมประจำใจไว้ด้วยธรรมนั้นเหมือนสลักนิรภัยเป็นเครื่องประกันความปลอดภัยให้แก่ผู้น้อยอย่างเพียงพอ ถ้าบังเอิญผู้มีอำนาจไปทิ้งธรรมเสียก็ยอมไม่เป็นการปลอดภัย (ปิ่น มุกกันต์, 2509 : 402) และธรรมเนียมที่ยอมสมมุติได้หากผู้ปฏิบัติเข้าใจอย่างถ่องแท้ เช่นในเรื่องของการให้ทานซึ่งเป็นข้อหนึ่งในทศพิธราชธรรม บางคนอาจเข้าใจเข้าใจว่าเป็นการส่งเสริมให้คนเกียจคร้านและเป็นการเพาะนิสัยที่ไม่ดีต่อผู้รับ ซึ่งความจริงแล้วการให้ทานไม่ได้ส่งเสริมให้คนเกียจคร้าน หลักพุทธศาสนาตำหนิคนเกียจคร้านว่าเป็นโมฆะบุรุษ เป็นมารสังฆม พุทธศาสนาส่งเสริมให้คนให้ทานนั้นมีจุดประสงค์อยู่ว่า ให้รู้จักเสียสละเมื่อควรจะเสียสละ และให้มีเมตตาปราณีต่อกัน ถ้าคนเราไม่รู้จักแบ่งปันให้กันโลกจะตั้งอยู่ได้อย่างไร (ธ.ธรรมศรี, 2513 : 261) ในระยะต่อ ๆ มามีได้ถือเป็นคุณธรรมประจำใจเท่านั้น หากแต่มีการดำเนินนโยบายในการปกครองบ้านเมืองหลายอย่างหลายประการ ส่วนใหญ่เป็นการให้ผ่านสถาบันทางการเมืองการปกครองหรือสถาบันทางสังคมสงเคราะห์ของประชาชน (สุชีพ ปุญญานุภาพ, รุณ กาญจนประกร, 2514 : 144)

ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าหลักธรรมนั้น หากผู้นำหรือนักปกครองนำไปปฏิบัติยอมจะเกิดความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่ในเวลาเดียวกันมนุษย์เรานั้นธรรมดาแล้วย่อมมีโลภะ โทสะ และโมหะ เป็นพื้นฐานทางจิตใจ เมื่อข้อปฏิบัติบางอย่างที่กระทำไปแล้วสนองตอบตนเองในทางดีหรือบรรลุปะหามายก็ยอมทำให้เกิดความสุខใจ ความสบายใจ ถ้าเป็นการผิดใจใจตนเองก็อาจเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นได้ ดังที่ ปิ่น มุกกันต์ (2504 : 399) กล่าวไว้ในธรรมราชาว่ามนุษย์เรานั้นมีธาตุสันดานตามพื้นเพทางจิตใจอยู่ด้วยกัน 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 ราคะและสัทธาจริต มีปกติรักสวรั้งงามและเชื่อตามคนอื่น

กลุ่มที่ 2 โทสะจริตและทุจริต ใจร้อนเร็ว และชอบศึกษาหาความรู้

กลุ่มที่ 3 โมหะจริตและวิทกจริต ใจเลื่อมสมรรถภาพและเต็มไปด้วยความวิตกกังวล

จึงเห็นได้ว่าความวิตกกังวลเป็นสิ่งที่สามารถก่อให้เกิดขึ้นในจิตใจมนุษย์ได้ตลอดเวลา (ปิ่น มุทุกันต์, 2509:399)

ในการวิจัยเรื่องนี้จะได้นำถึงความวิตกกังวลกับทฤษฎีราชธรรมบางส่วน เพราะความวิตกกังวลเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพที่สำคัญมาก และเป็นลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ (Source Trait) โดยมีส่วนกำหนดบุคลิกภาพทางบุคคล และการแก้ปัญหาที่บุคลิกภาพนั้นจะช่วยเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหานั้นในระบบสังคม จากการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาผู้นำหรือนักปกครองกับอาชีพครูควบคู่กันไป เพราะถือได้ว่าผู้นำหรือนักปกครองมีหน้าที่ใกล้เคียงกับครูมากตามที่ สุชีพ ปุณฺณานุภาพ กล่าวไว้ว่า หัวหน้างานหรือนักปกครองเป็นครูให้เขาเรียนแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ได้เห็น ได้ดู ได้คิด ทบทวนเหตุการณ์ ตลอดจนหาเหตุผลในเรื่องนั้น (สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, ชุบ กาญจนประกร, 2514:44)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าหาบุคลิกภาพของสมาชิกไทย เพื่อเป็นรากฐานในการปกครอง
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับส่วนหนึ่งของทฤษฎีราชธรรม
3. เป็นการศึกษาเปรียบเทียบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เรียนต่างสาขากัน คือนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ กับนิสิตครู จะมีทฤษฎีราชธรรมแตกต่างกันหรือไม่

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งส่งเสริมให้นักปกครอง นักบริหาร ผู้นำ รวมทั้งผู้อยู่ในปกครอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกไทย โดยเน้นคุณธรรมอันเป็นส่วนหนึ่งของ 'ทฤษฎีราชธรรม' ในด้าน ทาน์ บริจาคณ์ มหทว์ อุกโกธั และขันติคุณ โดยสามารถที่จะนำเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ซึ่งกำลังรับใช้ประเทศชาติ

ผลของการศึกษาค้นคว้าหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เช่นความวิตกกังวลกับความอดทน ฯลฯ ว่าบุคคลที่อยู่ในระดับผู้บริหารหรือผู้นำ เมื่อมีลักษณะของความอดทนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ใดแล้วจะเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวล เป็นพื้นฐานทางจิตใจมากน้อยเพียงใด เป็นต้น โดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลไปยังบุคลิกภาพได้ ในเวลาเดียวกันก็อาจที่จะนำเอาหลักเกณฑ์ที่ได้นี้ไปปรับปรุงบุคลิกภาพเพื่อให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้น และผลจากการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นรากฐานในการศึกษาวิจัยให้ลึกซึ้งต่อไป ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางนำไปสร้างทฤษฎีบุคลิกภาพของไทย โดย

อาศัยหลักจากพุทธศาสนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1.1 นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร จำนวน 100 คน

1.2 นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 100 คน

2. ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ตัวแปรอิสระ มี - สาขาวิชาชีพ คือ นิสิตครูกับนิสิตคณะรัฐศาสตร์

ตัวแปรตาม มี - บุคลิกภาพด้านทศพิธราชธรรม

ส่วนที่ 2 ตัวแปรอิสระ มี - นิสิตที่มีบุคลิกภาพด้านทศพิธราชธรรม หรือไม่บุคลิกภาพ
ด้านทศพิธราชธรรม

ตัวแปรตาม มี - ความวิตกกังวล

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยนี้ถือว่า ปรากฏการณ์และคุณลักษณะเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษาในครั้งนี้
มีระบบโครงสร้างและคุณสมบัติซึ่งสามารถค้นพบและอธิบายได้โดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์
คือเป็นไปตามหลัก "ไอโซมอร์ฟิซึม" (Isomorphism) (Guilford, 1954:6-7)
นั่นคือ การวิจัยนี้ถือว่าสามารถนำเอาวิธีการทางสถิติมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้

คำนิยามปฏิบัติการและศัพท์เฉพาะ

1. บุคลิกภาพธรรมาธิปไตย (Dhammathipathai Personality) หมายถึง
ลักษณะทางพฤติกรรมที่อาศัยธรรมะเป็นใหญ่ อันเกิดมาจากกระบวนการสังคมประภค (Socializa-
tion Process) โดยมีศาสนาพุทธเป็นรากฐานที่สำคัญของค่านิยมและทัศนคติ ตลอดจน
มาตรฐานสังคมของพุทธศาสนิกชน แสดงออกในสถานการณ์ที่ต้องมีการตัดสินใจเลือกชนิดของพฤติ-
กรรมที่จะแสดงออกระหว่างบุคคลและในทางสังคม โดยอาศัยหลักธรรมเช่น การให้ บริจาค
ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน เป็นต้น เป็นแม่บทของค่านิยมและทัศนคติในการ

กำหนดทิศทางของการตัดสินใจ และการแสดงออกเป็นพฤติกรรมในที่สุด ลักษณะของพฤติกรรมนี้ สามารถวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ทศพิศราชธรรม หมายถึงธรรม 10 ประการ มี ทาน การให้ สีล การตั้งสังวร รักษากายวาจาให้สะอาดปราศจากโทษ ปริจาคะ การบริจาคนิสสละ อาชวรั ความซื่อตรง มนุสว ความอ่อนโยน ทป การกำจัดความเกียจคร้านและความชั่ว อุกโกธ การไม่โกรธ อวิหีสมุจ การไม่เบียดเบียนผู้อื่นตลอดถึงสัตว์ให้ได้ทุกข์ยาก ขนติญจะ ความอดทน อวิโรชน การปฏิบัติไม่ให้ผิดจากการที่ถูกต้องและดำรงอาการคงที่ไม่ให้การควยอำนาจเงินค้ายินร้าย แต่ผู้วิจัยได้แบ่งศึกษา เพียง 5 อย่าง

3. ทาน (Charity) หมายถึงการให้โดยทั่ว ๆ ไปที่ไม่คิดเอาคืนกลับมาและให้แก่ผู้รับเป็นการส่วนตัว คือให้สิ่งของ เช่น ข้าว น้ำ ที่อยู่อาศัย ให้กำลัง วาจา เช่น ช่วยปฏิบัติการ ให้กำลังปัญญา คือให้ความรู้ด้วยกุศลเจตนามุ่งให้เป็นประโยชน์แก่ผู้รับ เพื่ออนุชาตุนกัถ เพื่อช่วยสงเคราะห์กัถ และธรรมทานโดยไม่รู้สึกเสียสละในสิ่งที่ให้ไปแล้ว

4. ปริจาคะ (Sacrifice) หมายถึงการที่เสียสละบริจาสสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์หรือมีประโยชน์น้อยกว่า แคมกว่า เพื่อสิ่งที่มีประโยชน์ใหญ่กว่า กว้างกว่า เช่น เมื่อรักษาสีวักพึงสละอวัยวะ ฯลฯ พึงเห็นประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนเฉพาะตน และไม่รู้สึกเสียสละเมื่อบริจาศไปแล้ว

5. มนุสว (Kindness) หมายถึง ความเป็นผู้มีอัธยาศัยอ่อนโยน ไม่คิดถึงด้วยอำนาจกัมมะ คือไม่มีคว มีจิตสูงเกา มีความอ่อนโยนไปตามเหตุผลตามความสมควรดังที่เรียกว่า การเฉลียว คือเป็นไปในอำนาจแห่ง เหตุที่ควรคำนึง และมีสัมมาคารวะอ่อนน้อมต่อท่านผู้ใหญ่ผู้เจริญ อ่อนโยนต่อบุคคล เสมอกันและต่ำกว่า ไม่เยอหยิ่งหยาบคาย วางตนสม่ำเสมอไม่ว่าจะตู่ตู่หมิ่นผู้ใดก็ถวายอำนาจมานะ เพราะชาติ โศทร ยศ ทรัพย์ เป็นต้น

6. อุกโกธ (Wrathless) หมายถึง ภารกิจที่ไม่แสดง ความโกรธให้ปรากฏ ตลอดถึงไม่พยายามมุ่งร้ายผู้อื่น แม้จักต้องลงโทษผู้ทำผิดก็ให้ตามเหตุผล ไม่ทำด้วยอำนาจความโกรธ มีเมตตาประจําใจไว้ระงับความเคืองชุน วิจัยความและกระทำการควยจิตอันราบเรียบเป็นตัวของตัวเอง ไม่ปฏิบัติลู่อำนาจแห่งความโกรธ

7. ขนติญ (Tolerance) หมายถึง กิจยาอดทนต่อ โลกะคือความอยากได้ โทสะคือความโกรธเคืองจนถึงพยายามทำร้าย ต่อโมหะความหลงงมงายเพราะได้ประสบอารมณ์ที่ยั่วให้โกรธมาประสม ยั่วให้เกิดอยากได้ อยากลงผลาญ อยากเบียดเบียนก่อกวนไว้ ไม่ยอมแสดง

วิกลจริตอันชั่วร้ายทางกาย วาจา ออกไปตามอำนาจแห่งโลภะ โทสะ โมหะ และอดทนต่อ
ทุกขเวทนา อดทนต่องานที่ตรากตรำ ถึงจะลำบากกายเท่าเหนื่อยหน่ายเพียงไรก็ไม่ทอดทิ้ง ถึง
จะถูกยั่วยุจนหวั่นไหวด้วยคำเสียดสีถากถางอย่างใดก็ไม่หมกจำงใจ ไม่ยอมละทิ้งกรณีที่น่าเบื่อโดย
ชอบธรรม

8. ความวิตกกังวล (Anxiety) หมายถึง สภาพทางอารมณ์ที่บุคคลรู้สึกไม่
สบายใจ ซึ่งเรียก ขาดความมั่นคงปลอดภัย หรือเกิดความกลัวเมื่อถูกเร้าให้เกิดความรู้สึกหรือ
เมื่ออยู่ในสภาพทางอารมณ์ดังกล่าว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น หงุดหงิด เครียด
หงุดหงิด อารมณ์เสีย ย่ำกังวลใจ หวาดระแวง ความคิดฟุ้งซ่าน รู้สึกว่าตัวเองผิดปกติ

ระดับของความวิตกกังวล วัดโดยใช้แบบทดสอบความวิตกกังวลที่ได้ดัดแปลง และ
ปรับปรุงมาจาก นวระออ เจียมสุวรรณ มีเกณฑ์ไว้ว่าผู้ใดคะแนนด้านระแวง-ไว้วางใจ (L^+)
สูง ด้านหวาดกลัว-ประสาหมั่นคง (O^+) สูง ด้านเคร่งเครียด - ผ่อนคลาย (Q_4^+) สูง
ด้านอารมณ์มั่นคง - อารมณ์อ่อนไหว (C^-) ต่ำ ด้านกล้าสังขม - ขี้อาย (H^-) ต่ำ และ
ด้านความควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3^-) ต่ำ ถือว่ามีความวิตกกังวลสูง ส่วน
ผู้ที่ได้คะแนนด้านระแวง - ไว้วางใจ (L^-) ต่ำ ด้านหวาดกลัว - ประสาหมั่นคง (O^-) ต่ำ
ด้านเคร่งเครียด - ผ่อนคลาย (Q_4^-) ต่ำ ด้านอารมณ์มั่นคง - อารมณ์อ่อนไหว (C^+) สูง
ด้านกล้าสังขม - ขี้อาย (H^+) สูง และด้านความควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3^+) สูง
ถือว่าเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลต่ำ เป็นผู้พอใจในชีวิต แต่ถ้ามคะแนนต่ำมาก ๆ อาจจะขาดแรงจูงใจ
ในการทำงานได้

การวิจัยนี้ พฤติกรรมที่แสดงถึงความวิตกกังวล แบ่งออกเป็นองค์ประกอบของพฤติกรรม
ใหญ่ 6 องค์ประกอบ (ตามแนวของ Cattell) ดังนี้

8.1 ด้าน C อารมณ์มั่นคง - อารมณ์อ่อนไหว ผู้ได้คะแนนสูง (C^+) คือ
ผู้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Mature) เยือกเย็น มั่นคงไม่หวั่นไหว ของชีวิตตามความเป็นจริง
ไม่มีอาการเหนื่อยหน่ายทางประสาท ผู้ได้คะแนนต่ำ (C^-) คือผู้ที่ไม่วุฒิภาวะทางอารมณ์
(Immature) อารมณ์ไม่คงที่ ขาดความอดทน เปลี่ยนแปลงง่าย มีอาการเหนื่อยหน่ายทางประสาท
หงุดหงิด กังวลใจ

8.2 ด้าน H กล้าสังขม - ขี้อาย ผู้ได้คะแนนสูง (H^+) คือผู้กล้าสังขม
(Socially-bold) ชอบผจญภัย ชอบพบปะผู้คน คล่องแคล่ว เป็นมิตรกับคนอื่น มีอารมณ์

และความสนใจในศิลปะ ผู้ใดคะแนนต่ำ (I^-) คือผู้ขี้อาย (Shy) ซึ่งขาดหลักเลี้ยง การเผชิญหน้ากับเพศตรงข้าม ไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น

8.3 ด้าน L ระแวง - ใจกว้าง ผู้ใดคะแนนสูง (L^+) คือผู้ไม่ ไว้วางใจ (Suspecting) ถือความเห็นของตนเป็นใหญ่ ช่างระแวง อิจฉาริษยา ผู้ใด คะแนนต่ำ (L^-) คือผู้ไว้วางใจคนอื่น (Trusting) ยอมรับคนอื่น เข้ากับคนอื่นได้ง่าย ปรับ ตัวได้ ไม่อิจฉาผู้อื่น

8.4 ด้าน O หวาดกลัว - ประสาทมั่นคง ผู้ใดคะแนนสูง (O^+) คือผู้หวาดกลัว (Apprehensive) ตื่นเต้น ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย เสร้าหมอง ชอบติดคนเอง ผู้ใดคะแนนต่ำ (O^-) คือผู้ประสาทมั่นคง (Placid) มีความเชื่อมั่นใน ตนเอง ว่างใจแจ่มใส ปราศจากความกลัวและไม่วิตกกังวล

8.5 ด้าน Q₃ ควบคุมตนเองได้ - ไม่วินัยในตนเอง ผู้ใดคะแนนสูง (Q_3^+) คือผู้ควบคุมตนเองได้ (Controlled) ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรม รู้กาลเทศะ มีวินัยในตนเอง สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม ผู้ใดคะแนนต่ำ (Q_3^-) คือผู้ควบคุมตนเองไม่ได้ (Uncontrolled) ทำอะไรตามสบาย ไม่ระเบียบ ไม่ปฏิบัติตามกฎของสังคม ไม่วินัย มีความขัดแย้งในตนเอง

8.6 ด้าน Q₄ เคร่งเครียด - ผ่อนคลาย ผู้ใดคะแนนสูง (Q_4^+) คือ ผู้ที่มีความเครียด (Tense) มีแรงกระตุ้นสูง ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน ผู้ใด คะแนนต่ำ (Q_4^-) คือผู้ทำอะไรตามสบาย (Relaxed) ไม่เคร่งเครียด ไม่วิตกกังวล ใจเย็น ใฝ่หาการผ่อนคลายอย่างความพอใจจนเกินไปอาจนำไปสู่ความเกียจคร้าน ผลงานไม่ดี เพราะมีแรงจูงใจต่ำ

9. นิสิตมหาวิทยาลัย หมายถึง นิสิตคู่กับนิสิตคณะรัฐศาสตร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ใน มหาวิทยาลัย

10. นิสิตครู หมายถึง นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

11. นิสิตรัฐศาสตร์ หมายถึง นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 คณะรัฐ- ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับธรรมาธิปไตย

สุทธิพงศ์ คัมภยาศิลาสูตร (2518 : 58) กล่าวว่าหลักธรรมาธิปไตยนั้นเป็นแบบหนึ่งไธอธิปไตย รุ่งในพุทธศาสนา อธิปไตยมี อย่างคือ

1.1 อัคราธิปไตย คือการถือตนเป็นใหญ่ ประารถถือประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง ทำอะไรต้องให้ไปประโยชน์กับตนจึงจะทำ

1.2 โลกาธิปไตย คือถือโลกเป็นใหญ่ ประารถอ้างสมหรือโลกเป็นประมาณ สุดแต่คนอื่นหรือคนส่วนมาก ขาวอย่างไรก็ถืออย่างนั้น

1.3 ธรรมาธิปไตย คือถือธรรมเป็นใหญ่ ประารถเอาความถูกต้องตามเหตุผล เป็นการทำความคิดเพื่อความคิด ไม่เห็นแก่ตัวเองหรือหวังชื่อเสียงในคำสัง คม

พุทธศาสนิก (2515 : 165) ได้ ะอคิดเกี่ยวกับธรรมาธิปไตยไว้ว่า เป็นการมุ่งไปสู่ความดี ความงาม ความถูกต้อง และไม่ยึดตัวเอง เป็นใหญ่ ในการปกครองนี้ถ้าผู้ปกครองยึดธรรมเป็นคนดีแล้ว ลักษณะการปกครองย่อมเป็นธรรมาธิปไตยไปเอง ทั้งคือทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองย่อมได้รับสันติสุข

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ทาน

ปิ่น นุทกันต์ (2505 : 313) กล่าวว่า การให้ทานนั้นบรรพบุรุษของไทยเราทั้งสายชาติและสายศาสนาได้มีกิจกรรมในการอบรมนิสัยกันไว้ และทำได้อย่างยอดเยี่ยมทีเดียว รุ่งเวลาที่กำลังจะสูญไป ที่ว่านี้คือ "การเทศน์มหาชาติ" เป็นการประมวลวิถีการให้ทั้งหมดไว้เพื่อการศึกษานที่แห่งเดียว โดยไม่มีหนังสือของชนชาติใดที่ประมวลวิถี "การให้" ไว้อย่างครบถ้วนอย่าง คัมภีร์มหาชาติ โดยแบ่ง เป็น 13 ตอน ว่าด้วยศิลปการให้ทุกประเภท ตั้งแต่ให้แก่คนขอทาน ให้แก่มิตร ให้แก่ศัตรู ให้เพื่อการเมือง ชัยที่สุดแม้แต่การให้สินบนแก่เจ้าพนักงานก็มี นอกจากนี้ทางศาสนาถึงสอนถึงการให้ ที่เรียกว่า "อภัยทาน" คือมีอะไรพอจะเลิกแล้วกันไปกับเลิกแล้วกันไป รวมความว่าการให้เป็ข้อที่ผู้ใหญควรบำเพ็ญและควรปลูกฝังอหิยาศัยให้ผู้อยู่พอใจในการให้ด้วย

ปัญญานัททะ (2499 : 129) กล่าวว่า การให้ยอมสละในสิ่งที่รักได้ การให้เกิดจากความเห็นอกเห็นใจกัน เห็นความทุกข์ของคนอื่นเหมือนความทุกข์ของตัวเอง ลักษณะของ คนเจริญคือทนอยู่ไม่ได้เมื่อเห็นคนอื่นเป็นทุกข์แล้วจะไม่ช่วย ต้องให้ความช่วยเหลือเท่าที่ตนจะพ้ออำนวยความสะดวก

ให้ทันได้ ความสุขก็ได้เกิดจากความมันนี่ ความเปิ่นใหญ่เป็นโต ความหรูหรา แต่เกิดจากการ
ถนอมความเห็นแก่ตัวออกไปได้เท่านั้น เมื่อใดเกิดความรู้สึกว่าตนไม่มี เมื่อนั้นความเสียสละก็เกิด

ธ.ธรรมศรี (2513 : 93) ได้กล่าวว่า พุทธศาสนามีจุดหมายคือการให้ เพื่อฝึก
ธรรมาภัยพุทธศาสนิกชน ให้รู้จักเสียสละในเมื่อควรเสียสละ ให้รู้จักช่วยเหลือสงเคราะห์แก่กับ
และกันตามโอกาสอันควร ไม่เห็นแก่ตัวเกินไป อันเป็นการชำระจิตใจให้ปีนเมตตาปราณีและมี
จิตใจไม่กระด้าง มุ่งให้ผู้อื่นคลายทุกข์ทรมานได้ตามควรแก่ฐานะ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องผูกใจ
ไว้อีกส่วนหนึ่ง

ชลอ อุทกภานัน (2514 : 89) กล่าวถึงผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครองในเรื่องของ
การให้ไว้ว่า การที่ผู้ปกครองแสดงน้ำใจจากการให้ทานแก่ผู้ถูกปกครอง จะเป็นเหตุจูงใจและ
กระตุ้นเตือนให้ประชาชนทุกระดับชั้นเกิดความรู้สึกทางบโนธรรมของตนว่า ตนมีหน้าที่จะช่วยเหลือ
ผู้อื่นซึ่งประสบเคราะห์กรรมหรือเป็นบุคคลซึ่งไม่สามารถช่วยตนเองได้ โดยร่วมมือกันเสาะหาทรัพย์
สิ่งของตนตามฐานะและความสามารถ ช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายโดยพร้อมเพรียงกัน ผู้เคราะห์ร้าย
เหล่านี้ก็จะไม่กลายเป็นคนสิ้นหวัง เพราะสังคมทอดทิ้ง อันเป็นการช่วยฐานะทางสังคมด้วย

ในทางพุทธศาสนาได้แนะวิธีการให้ไว้อย่างชัดเจน สมเด็จพระญาณสังวร (2516:209)
กล่าวว่า การให้ทานทางพุทธศาสนาประสงค์ให้รู้จักเลือกให้ คือเลือกบุคคลผู้รับว่าเป็นผู้สมควร
เลือกวัตถุสิ่งของให้เหมาะสม และตั้งเจตนาให้ว่าเพื่ออุชาหรือเพื่อสงเคราะห์ทุกข์เคราะห์ และ
ให้รู้จักประมาณให้เกิดความสุขทั้งแก่ผู้ให้ทั้งผู้รับ มิใช่ว่าเมื่อให้ไปแล้วผู้ให้เองกลับขาดแคลนเป็น
ทุกข์หรือให้สิ่งที่มีโทษไปผู้รับไปใช้เป็นทุกข์ การให้ทานมีความหมายอย่างกว้าง ๆกว่าการสละบริจาค

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริจาค

ป. อนุทิน (2509 : 348) กล่าวว่า การบริจาคเป็นการแสดงออกซึ่งน้ำใจของ
ผู้เป็นหัวหน้า ในด้านความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว กว้างขวางสมกับที่เป็นผู้นำคณะ และสมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ชีวชนเมื่อเห็นว่าถ้าเสียสละความสุขพอสมควรเสียแล้ว จะได้รับความ
สุขที่ไพญญ่ก็ควรสละความสุขพอสมควรเสีย กล่าวคือก่อนที่จะเสียสละสิ่งใดลงไปนั้น ควรพิจารณา
ดูให้แน่ ๆ เห็นชัดว่าจะได้มากกว่าเสียแล้วจึงลงมือเสียสละ หรือเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนให้ไว้
การเสียสละเช่นนี้แม้เป็นการบริหารประเทศก็ต้องทำ ส่วนการตัดสินใจว่าสิ่งใดมีค่ามากกว่าสิ่งใด
ก็เป็นการยุ่งยากอยู่ไม่น้อย เพราะขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล ในทางศาสนาเป็นหลัก
ไว้ดังนี้

พึง สละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ

พึง สละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต

พึง สละชีวิตเพื่อรักษาธรรมะ

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2514 : 309) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติตั้งแต่ก่อนบริจาคนับถึง การบริจาคนั้นไปแล้วว่า พึงชำระบำรุง เจตนาให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ ในกาลทั้ง 3 คือก่อนบริจาคนั้น บริจาค และบริจาคนั้น ให้มันเที่ยงอยู่ด้วยปิตุปรายาทย์ อย่าให้ ก่อความเสียกายและเลือดร้อนที่ใจใจใจ สมเด็จพระสุทนต์จึงมีพุทธพจน์ไว้ว่า บุคคลผู้ปรารถนาเริ่มจะ บริจาคมีจิตใจดีไม่เดือดร้อนด้วยมัจฉริยะคือความตระหนี่หรือที่เห็นियว เมื่อบริจาคนั้นก็ให้มีจิตเลื่อมใส มีจิตใจดีไม่เดือดร้อนด้วยมัจฉริยะคือความตระหนี่ ครั้นบริจาคนั้นแล้วก็มีใจเกษมสำนึต

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (2518 : 145) กล่าวถึงคนที่ไม่รู้จักรับการบริจาคนั้นมีนิสัยคับแคบ ทำตัวเป็นน้าวเก็บที่ใคร ๆ คั้นไม่ได้ และเหมือนเงาวัลย์ไร้ดอกเบญจมาศไม่เกาะ ลำธารไร้กระแสน้ำ ปลาไม่อยู่ เป็นจิตใจจืดจางแข็งกระด้าง

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความอ่อนโยน

ปัญญานันทะ (2459 : 187) กล่าวถึงความอ่อนโยนว่าสามารถเข้าถึง กณใดทุกแห่งและนำ ศาสนาเข้ามาใช้ได้ แต่คนแข็ง ไม่สามารถนำศรัทธาเข้ามาได้ด้วยความเต็มใจได้ ถ้าเราพูดหรือทำให้เขา รู้สึกว่าเขาไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางนี้ ๆ เขาจะทำให้เราโดยดีในทันที น้ำหวานเพียงนิดเดียว สามารถเรียกรวงสัตว์ป่าให้เข้าวังได้ แต่ถ้ายกกองทัพไปต้อนมันลง เติลิดไปหมด

ปิ่น บุณฑิการ (2500 : 104) ได้กล่าวไว้อีกว่า คนที่มีความอ่อนโยนนั้นเรียกอีกอย่างหนึ่ง ว่า เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมใน เป็นคนที่ได้เปรียบทุกประตูทั้งทาง คมมิตร ทาง การปกครอง ทาง สรรพ ความก้าวหน้าและแก่นทาง ความสุข สว่างตัว เช่น หักกันอำนาจ เป็นการยากที่ใคร ๆ จะเอามารวม ไว้ในตัวตน ๆ เดียวกัน เว้นแต่คนที่มีความอ่อนโยนเท่านั้นที่สามารถครองทั้ง สันติทั้ง อำนาจได้โดยเด็ดขาด

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ (2504 : 151) ได้เปรียบเทียบถึงความอ่อนโยนโดยอ้างจาก ศาสนาเถาไว้ว่า เมื่อคนเกิดมาเขาอ่อนแอและไม่แข็งแรง แต่เมื่อตายเขาแข็งและกระด้าง เมื่อสัตว์และพืชยังมีชีวิตก็อ่อนแอและดัดได้ แต่เมื่อตายก็เปราะและแข็ง เพราะฉะนั้นความแข็ง และความกระด้างจึง เป็นพวกพ้อง ของ ความตาย ความอ่อนแอและสุภาพจึง เป็นพวกพ้อง ของ ความ เป็น จึง เห็นได้ว่าเมื่อตายไม่แข็งจึงถูก โคนลง สิ่งที่ใหญ่และแข็งแรงจะอยู่ข้างล่าง สิ่งที่ย่อยและ

สุภาพจะอยู่ขางบน

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2514 : 335) กล่าวถึงความ
อ่อนโยนและถ้อยคำอันระมัดระวังคือจับใจ โดยจำแนกออกเป็น 2 ประการ คือ ปิยวาจา ได้แก่วาจา
ไพเราะอ่อนหวาน ทำให้ผู้ฟังให้เป็นมิตรของผู้ฟัง และวาจาที่ประกอบด้วยประโยชน์
อีกอย่างหนึ่ง ผู้ใดเข้าใจบุคคลที่ยอมอาจยึดเหนี่ยวนำใจของคนใดได้ การเข้าใจผู้ฟังว่าอาจยัง
ผู้น้อยให้มีแก่ใจทำการควมความรักดี พุทธพจน์กล่าวไว้ว่า บุคคลพึงกล่าวแต่คำเป็นที่เจริญใจ
ไม่พึงกล่าวคำใดเป็นที่ชอกใจในกาลไหน ๆ เมื่อพราหมณ์กล่าวคำที่ชอกใจ โคณัฏฐเศรษฐีได้ขึ้น
การะถันหนักไปได้แล้วทำให้พราหมณ์ได้ตรัสพยาชนะพັນ ส่วนตนเองก็เบิกบานใจด้วยได้แทนคุณ
พราหมณ์

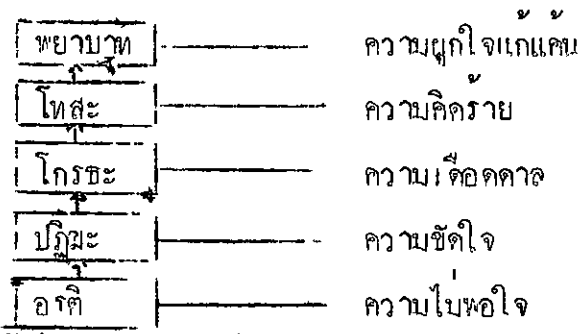
สมเด็จพระวชิรวงศ์ (2518 : 121) ได้กล่าวไว้ว่า คนฉลาดพูดสนทนไมตรีนั้นเมื่ออยู่
ในหมู่ใดจะเป็นหมู่ย่อยหรือหมู่ใหญ่ ก็ได้รับยกย่องให้เป็นใหญ่ เป็นที่เคารพของหมู่ใด สามารถพูด
สนทนสนทนาเข้าใจทุกไมตรี และประสานสามัคคีในหมู่ไว้ด้วยทุกโลบาย ไม่ทำให้หมู่แตกกันแต่ด้วย
ถ้อยคำสนทนา พระพุทธองค์ทรงยกย่องคนพูดวาจาสุภาพว่าเป็นคนปากหอมและมีบุภาพดีคือคนปาก
หวานและ เป็นความงามอย่างหนึ่ง ที่จริงจะเอาชนะชาติใดได้ด้วยความอ่อนโยน จะเอาชนะความ
หยวนช้าได้ก็ด้วยความอ่อนโยน สิ่งใด ๆ อันจะไม่สำเร็จด้วยความอ่อนโยนเป็นไม่มี ส่วนลักษณะ
ของคนอ่อนโยนคือชอบพูดถ้อยคำที่ได้จริง ก่อประโยชน์ และพูดคำที่ประกอบด้วยเมตตากรุณาที่แจ่ม
เหตุผลตามเป็นจริงให้แจ่มแจ้ง ยิ่งได้เปรียบเทียบกับอีกว่าคนฉลาดมีความรู้ยิ่งถ้อยคำก็เหมือนดังต้นไม้
ไม้ผลดกขอมกิ่งลง แต่คนโง่มีความรู้ยิ่งแข็ง กระด้างน้อยใบลง ก็เหมือนดังไม้แห้งอ่อนโยนไม่เป็นได้
แต่หักทลายเดียว

✓ ๖. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการไม่โกรธ

ปัญญาแพะ (2499 : 192 - 196) ได้กล่าวว่า พระศาสดาของเราได้วางหลักไว้ว่า
พึงชนะความโกรธด้วยความไม่โกรธ ความโกรธเห็นไฟแผ้วเผาผลาญอย่างยิ่ง ความโกรธเป็นทาง
ทำลายสามัคคี ความรักและไมตรีจิต ภาวนาอันเหตุผลจึงพยายามหลีกเลี่ยงจากความโกรธ การ
พิจารณาถึงโทษของความโกรธอยู่เสมอก็เป็นทางหนึ่งที่ทำให้ความโกรธสงบลงได้บ้าง และพระ-
พุทธเจ้ายังทรงดำรัสไว้ว่า ความโกรธได้แล้วเป็นความสุข และอย่าฆ่าความโกรธเฉพาะ
ตัวเอง จงช่วยฆ่าความโกรธของคนอื่น ๆ เสียด้วย

สเปคเตอรัว (2518 : 237) กล่าวถึงอำนาจของความโกรธไว้ว่าความโกรธไม่มีอำนาจเหนือตัวคนที่เราโกรธ แต่มีอำนาจเหนือการนอนการเจริญอาหาร ความดีโลहितและความสงบสุขของตัวของผู้โกรธเอง

ป๊อ มุทกัณท์ (2519 : 394) ได้ขยายถึงความไม่โกรธว่าเป็นการไม่สนใจเกี่ยว ไม่เดือดดาลใจ ห่าใจเย็น ๆ หนักแน่นต่อเหตุการณ์ ไม่แสดงความเป็นคนใจน้อยแสนงอน ไม่ใช้โทษและได้ถึงลักษณะของความโกรธไว้ว่า มีจุดเริ่มแรกจากความไม่พอใจหรือไม่ชอบ ถ้าระงับลง ไม่ได้ใจก็จะเกิดปัญหะ คือความซัดใจ ถ้าปลดปล่อยความซัดใจไม่ได้ ใจก็จะเกิดความเดือดดาลตัวความเดือดดาลนี้แหละเรียกว่าความโกรธดังแผนผัง

นอกจากนี้ ป๊อ มุทกัณท์ ยังกล่าวถึงพระพุทธคำรัสือว่า ผู้ใดระงับความโกรธได้ทันทองที่ เหมือนคนหยุดรถที่กำลังแล่นไปอย่างเร็วได้ทันที คนนั้นเราเรียกว่า "สารดี" นอกนั้นก็ (คือไม่สามารถหยุดรถได้) เป็นเพียงคนถือพวงมาลัย ความนี้พระพุทธองค์ได้เทียบท่านองว่า ผู้ควบคุมหนวียงานหรือผู้ว่าหนูกะกอง ดูความ เอง กันตรงที่สามารถห้ามความโกรธในใจของตัวเองได้ทันหรือไม่

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความอดทน

ชคอ อุทกภาษณ (2514 : 121) กล่าวถึงความอดทนไว้ว่า การอดกลั้นนี้เป็นการรักษามุคตสิกขาของตนให้เป็นที่นิยมชมชอบแก่ประชาชนทั่วไป และจะได้รับความยกย่องชมเชยจากสังคมทั่วไปว่า เป็นบุคคลที่มีนิสัยใจคอเยือกเย็น และมีสติยังคิดว่าอะไรควรทำและไม่ควรทำ

ป๊อ มุทกัณท์ (2509 : 347) กล่าวถึงความสำคัญของความอดทนไว้ว่า เมื่อพระพุทธเจ้าทรงอยู่เยื้องแสดง เป็นโอวาทปาฏิโมกข์นั้น ทรงแสดง ข้อเดียวเท่านั้นคือข้อ "ขันติ"

ส่วนเหตุควรวิตกนั้น พุทธศาสนาได้แบ่งออกเป็นหลักสำคัญ 4 ประการคือ

6.1 อดทนต่อความลำบาก คือการทนรাত্রาตรำทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ความเหนื่อย ความหิว ความกระหายและการทนต่อความลำบากในการประกอบภารกิจ หรือกิจการใด ๆ

6.2 อดทนต่อทุกข์เวทนา เป็นการอดทนต่อความเจ็บ ความป่วยไข้ เมื่อยขบ ปวดท้อง และอาการอื่น ๆ โดยการทำใจเข้มแข็ง ไม่แสดงอาการขึ้นมา

6.3 อดทนต่อความเจ็บใจ เป็นการทนเมื่อถูกคนอื่นทำให้เจ็บแค้นอันอาจมาจากได้รับความไม่ยุติธรรม ถูกใส่ร้ายป้ายสี ถูกด่าเยาะเย้ย ถูกขัดขวางการทำงาน เป็นต้น

6.4 อดทนต่ออำนาจกิเลส เป็นการอดทนต่อสิ่งยั่วยวนต่าง ๆ โดยชวนให้อยากได้ อยากชมเชย เช่น อยากดื่ม อยากเที่ยว อยากรวย หรือทุกสิ่งที่ยอยาก

สมเด็จพระสังฆราช (2513 : 225-226) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำหรือปกครองว่า หากเพียงแต่ได้ยินคำกล่าวหาของฝ่ายหนึ่ง ยังไม่ควรลงโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหา เมื่อใดก็ตามโดยประจักษ์แก่ตนเอง กอบแล้วจึงควรวินิจฉัยตามผิดหรือถูก เพราะผู้ชมซึ่งเขาจะมุ่งไปโดยไม่ทันวินิจฉัยให้ถ่องแท้ถึงคุณและโทษก่อนแล้วก็เห่ากัมม หมายปลายมือไปที่ปาก รังแต่จะนำความพิพาทมาสู่ตนเอง และยังกล่าวอีกว่า ผู้ใดหักห้ามตัวเองจากสิ่งมีนัย ควรได้ทุกอย่าง ผู้นั้นคือปกครองชั้นเยี่ยม ทั้งนี้ ผู้ที่ปกครองคนอื่นได้จึงอยู่ที่ต้องปกครองตัวเองให้ได้อีก

7. เอกสารเกี่ยวกับความวิตกกังวล

การศึกษาความวิตกกังวลในประเทศพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะ เก็บตัวมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว/นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีความมั่นคงทางอารมณ์กับตนเองได้และมีความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีปัญหาด้านบุคลิกภาพน้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในด้านของการแสดงออก ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการปรับตัว (อำพล โองเคลือบ : 2515, สุวิทย์ สังโยคะ : 2514 สมคิด ไชยยืนบูรณ์ : 2511)

ส่วนการศึกษาค่าต่าง ๆ ของความวิตกกังวลในต่างประเทศนั้น พบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์แบบตรงข้ามกับงานที่สลับซับซ้อน ความวิตกกังวลซึ่งอยู่ในระดับสูงเกินไปจะไปขัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานด้านต่าง ๆ แต่ความวิตกกังวลในระดับปานกลางอาจช่วยให้การ

ทำงานได้ดี โดยความวิตกกังวลเหมือนแรงขับเคลื่อนที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดพลังที่จะทำพฤติกรรมบางอย่าง จะเห็นความวิตกกังวลจึงเป็นส่วนช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานและเพิ่มความเร็ว แต่ผลของความวิตกกังวลอาจจะขัดขวางในการทำงานในตอนเริ่มต้นได้ พอคุ้นเคยกับงานที่ทำหรือสร้างนิสัยในการทำงานที่ถูกต้องแล้ว ความวิตกกังวลจะช่วยในการทำงานได้ ในเวลาเดียวกันแรงขับที่เป็นผลสืบหล่ากว่างานนั้นยากขึ้น อาจเป็นตัวขัดขวางการทำงานได้

สมมติฐานในการวิจัย

จากทฤษฎีและเอกสารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สามารถตั้งสมมติฐานของการวิจัยได้ดังนี้.

- 1) คุณธรรมด้านการให้ทานของนิสิต มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล
- 2) คุณธรรมด้านการบริจาคของนิสิต มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล
- 3) คุณธรรมด้านความอ่อนโยนของนิสิต มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล
- 4) คุณธรรมด้านการไม่โกรธของนิสิต มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล
- 5) คุณธรรมด้านการอดทนของนิสิต มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล
- 6) นิสิตที่มีคุณธรรมบางส่วนของทศิธราชธรรมด้านการให้ การบริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงกว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์

ทฤษฎีและเหตุผลเบื้องต้น สมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1

เมื่อบุคคลรู้จักการให้ทาน ก็ย่อมหมายความว่า บุคคลผู้นั้นรู้จักการเสียสละความสุขส่วนตัว เป็นการใส่ใจสืบใจคือเครื่องเศร้าหมองภายในจิตใจ โดยเฉพาะการขับไล่พวงตระกูลของโลภะนี้ ให้ขับไล่ด้วยการเสียสละสิ่งของหรือการให้ทาน (เป็น บุพกุศล, 2501 : 47) ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าหากมีการให้แล้วความไม่สบายใจและความวิตกกังวลย่อมเกิดขึ้นได้ และอีกอย่างหนึ่งกับการได้บุญหาได้โดยที่ขี้นสวระค์ไป บาปหาได้โดยที่ตกบรหิไต่ดิบไม่บุญก็กล่าวได้ว่าด้วยความตระหนี่ออกไป ความตระหนี่ทำจิตใจให้คับแคบไม่เป็นอิสระ เมื่อได้ให้ทานออกไป จิตจึงเป็นอิสระจากวัตถุภายนอก (ภิกขุเขมานันทะ, 2518:22)

สมบัติฐานข้อที่ 2

จากการที่เสียสละบริจาศในสิ่งที่ควรแก่การบริจาศ ย่อมก่อให้เกิดความแจ่มใสสบายใจ เพราะความไม่ยอมเสียสละในสิ่งที่ควรเสียสละนั้นเป็นความรู้สึกในจิตใจ ใจนั้นจะตึงต๊าเกิดความไม่สบายใจ นั่นคือก่อให้เกิดความวิตกกังวลใจมาก การไม่ยอมเสียสละบริจาศนั้นเป็นอาการของความตระหนี่ แม้พระสัมมาพุทธเจ้ายังถือว่าความตระหนี่เป็นบาปอย่างหนึ่ง (ปิ่น บุณฑิต, 2501 : 239)

สมบัติฐานข้อที่ 3

การประพฤติก่อนโยนและนอบน้อมต่อบุคคลอื่น ย่อมเป็นที่รักใคร่และเคารพของผู้พบเห็น ถ้าผู้ใหญ่มุขตกจะปลูกในศรีจิตลงในผู้ย่อยใจอย่างดี และจะผูกพันความเคารพนับถือของผู้คนไว้ได้ดีกว่าผู้ปลูกไว้ด้วยอำนาจหรือการปกครองอื่นใดหมด ถ้าผู้ย่อยมุขตกจะเป็นที่เมตตาการุณาของผู้ใหญ่ ผลที่ได้รับก็คือความชื่นชมใจ (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า, 2518 : 125) นั่นคือความซื่อสัตย์และกังวลใจย่อมเกิดขึ้นได้โดยง่าย

อีกอย่าง เมื่อบุคคลได้ประพฤติปฏิบัติตามศาสนาแล้ว บุคคลย่อมมีความอบอุ่นและสำนึกถึงในใจในทางดี เพราะสิ่งสำคัญของศาสนามีผลสืบเนื่องทางจิตใจ คือก่อให้เกิดพื้นฐานทางความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยและคลายความกังวลลงได้ (โรสพล ชัยไชโย, 2513 : 11)

สมบัติฐานข้อที่ 4

พระพุทธองค์ทรงแสดงความไม่เป็นผู้มักโกรธว่า เป็นวันฉางวัชตทิกขาปฏิบัติทาแก่สุภมาณพ คือข้อปฏิบัติที่เป็นไปเพื่อหน้าตา เพื่อผิวพรรณที่ผุดผ่อง เพื่อบำเพ็ญการเห็นโทษแห่งความโกรธแล้วไปเป็นผู้มักโกรธ ไม่เป็นผู้มีความคับแค้นใจ ไม่ทำความโกรธและโทษให้ปรากฏ บุคคลนั้นได้ชื่อว่าทำลายขันธ์สิ้นแล้ว หรือได้ทำกายไฟที่เผาผลาญจิตใจจนดับได้ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2518 : 305)

ความโกรธนั้นเกิดจากปฏิกะ คือความซัดใจ ปฏิกะเกิดจากอริคือความไม่พอใจ ฉะนั้นการที่เคืองโกรธคือการยังตั้งอริระยะหนึ่ง หรือถ้าเอาไว้มองก็ขยับมาตรงปฏิกะอีกทีหนึ่ง ความโกรธก็หายไป เพราะอริเป็นเพียงความรู้สึกทางจิตเท่านั้น ถ้าปราศจิตออกจากอารมณ์ ทำให้ไม่พอใจก็เสียได้ จะด้วยวิธีใดก็ตามอริมันก็ดับ (ปิ่น บุณฑิต, 2501 : 126)

สมบัติฐานข้อที่ 5

ความอดทนเห็นส่วนใหญ่แล้ว บุคคลยอมปฏิบัติในลักษณะของความหยาบใจเป็นคุณสมบัติของ
 ชนที่อยู๋ในชุมชนผู้เป็ จุฬหัทธินายาจาโตะ สบวรจะตั้งอยู่ใทะมะคือความขบิใจชน แต่บิใช้
 ว่าจะหาไผ่ขาย ๆ เพราะสังกิเรศชรบอเป็นเจ้าเรือนยอมเกิดขึ้นไวยากที่สดีจะเท่ยวร้างหัน
 ผู้ถูกกระหนกระทั้งและคิดไปว่าตนเองถูกดูหมิ่น ความขบิใจยอมเกิด เมื่กปฏิบัติไคแล้วและอดทนไค
 แล้ว ความหยาบใจคือความสบายใจก่เกิดขึ้น (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส,
 2514 : 431)

การที่บุคคลไคปฏิบัติธรรมะทางพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง ย่อมจะก่อให้เกิดมีร่างกายดี
 จิตใจดี สาเหตุของโรคภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์สมัยนี้ แทบทั้งหมบมีมูลมาจากการ
 ขาดอนามัยทางจิต คือจิตที่ไม่ดี มีความวิตกกังวล เพราะกิเลสับหนา จะนับถาเรามีความสมบูรณ์
 ทั้งทางกายและจิตใจ โดยการไคปฏิบัติธรรมะทางหลักพุทธศาสนาแล้ว จิตบ้นก็ดี ความกังวลใจก็
 หมดไป (พุทธทาสภิกขุ, 2518 : 45— 49)

สมบัติฐานข้อที่ 6

ความสันทัดเข้าบาศีพทองบั้งตัวเราและบิใช้ตัวเรา ถ้าหากทั้ง 2 สิ่งนี้มีความ
 สันติเช็ดก็เค็กจะเป็นความราบรื่นในการท่างาน นำไปสู่ความสุขโดยมีความสงบ ความพอใจใน
 หน้าที่การงาน ความภาคภูมิใจบการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานนั้น ความสงบก็ดี ความพอใจก็ดี
 บิผลอย่างไร ผลก็คือลดความทุกข์ทรมาน (ประสพ รัตนากร, 2513 : 28 -32) จะนี้สภาพ
 ของความเบ้เจริงแล้ว ครูกับศิษย์ยอมมีความบิกลัดและสันทัดกับดื่กว่านักปกครองโดยหน้าที่
 เพราะนักปกครองมีอยู่ใเปปกครองกระจายอยู่เวยงกว้าง จี้ยอมมีความบิกลัดน้อยกว่า คุณธรรม
 ทั้ง 5 ดาของครูจึงควรมากกว่านักปกครอง

โดยหน้าที่แล้วครูต้องเป็นคนที่มีความสูง เพราะนอกจากวิชาทางโลกแล้ว ครูควรจะเป็น
 เป็นผู้รู้วิชาทางธรรมอีกด้วย แม้จะไม่ใช่นิสิตวิชาศีลธรรมก็ตาม หน้าที่ของครูไม่ใช่เพียงการให้
 ความรึกษีย้อย่างเดียว แต่จะต้องอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนที่ดีด้วย ครูจึงต้องมีความรู้ทั้ง
 ทางโลกและทางธรรม (สมพร เทพพิทยา, 2513 : 104 - 105)

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรที่กำลังเรียน
อยู่ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 100 คน และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะรัฐศาสตร์ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันกว่า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 2
ชุด คือแบบสอบถามวัดความวิตกกังวล กับแบบสอบถามวัดคุณธรรมบางส่วนของทศ-
พิธราชธรรมกาน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน ราย
ละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามมีดังนี้

1. แบบสอบถามวัดความวิตกกังวล : เป็นแบบสอบถามที่นวลละออ
เจียมสุวรรณ และคณะได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงคำภาษาไทยให้เหมาะสม
กระชับยิ่งขึ้น มีคำถามทั้งหมด 72 ข้อ ตัวอย่างแบบสอบถาม

(อ) ในบางกรังความรู้สึกว่าเหวและไร้กา ะเข้ากรอบงำ แม้ว่าข้าพเจ้า
จะอยู่ในกลุ่มของผู้นอนในงานสังกม

ก. ใช่ ข. อยู่ระหว่าง ก.กับ ก. ค. ไม่ใช่

1.1 วิธีตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบจะเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียว จากที่มีให้เลือก 3 ข้อ โดยเลือกข้อที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนมากที่สุด

1.2 เกณฑ์ในการให้คะแนน มีคะแนน 3 อย่าง คือ 2, 1 และ 0 ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละคำตอบของแต่ละข้อ ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ	r s t
อารมณ์มั่นคง-อารมณ์อ่อนไหว (c)	.7684
กล้าสังคม-ขี้อาย (H)	.8580
ระวาง - ไว้วางใจ (L)	.8767
หวาดกลัว - ประสาทมั่นคง (O)	.7829
ควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (α_3)	.8748
เกรงกลัว - ยอมกลาย (α_4)	.9027

2. แบบสอบถามวัดคุณธรรมบางส่วนของทศพิธราชธรรมทั้ง 5 ด้าน :

มี ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน แบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง สำหรับแบบสอบถามด้านความอดทนนั้นใช้ของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2518) ซึ่งสร้างไว้แล้ว รายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามมีดังนี้ :

2.1 เป็นการศึกษาก่อนการร่างแบบสอบถาม โดยศึกษาจากทฤษฎีและวิธีสร้างแบบสอบถามวัจนบุคลิกภาพ และทัศนคติจากคำรา

2.2 รวบรวมและศึกษาความหมาย ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับทัศนคติทางวัฒนธรรมด้าน ทาน บริจาค กว้างว่อนโยน การไม่โกรธ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการสนทนากับท่านผู้ทรงความรู้ในด้านนี้หลาย ๆ ท่าน

2.3 สร้างแบบสอบถาม โดยนำความหมายจากนิยามปฏิบัติการและเนื้อหาเรื่อง ทาน บริจาค กว้างว่อนโยน การไม่โกรธ มาสร้างเป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นประเภท Verbal Projective Technique แบบสอบถามนั้นเป็นลักษณะการสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขึ้น แล้วให้ผู้ตอบคิดว่าควรจะทำเช่นนั้นมากน้อยเพียงใด โดยได้แยกวิธีการตอบของแต่ละสถานการณ์ เป็น 2 ประเภท คือ

2.3.1 ด้านทัศนคติ คำถามเป็นประเภทความนึกเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น โดยผู้ตอบมีทัศนคติว่าคนอื่น ๆ ทำไปทำกันหรือไม่ เพียงใด เช่นถามว่า "(ก) คนทั่ว ๆ ไปมีความรู้สึกเช่นเดียวกับผมสักกี่เพียงใด ?"

2.3.2 ด้านความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม คำถามเกี่ยวกับการกระทำที่อาจเคยทำมาจริงหรือยังไม่เคยก็ได้ แต่อาจจะกระทำได้ เช่นถามว่า "(ข) ถ้าท่านเป็นสมศักดิ์ท่านจะบ่งความรู้สึกเช่นนั้น เพียงใด ?"

ตัวอย่างแบบสอบถาม

(อ) มานิตทำงานผิดพลาดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการ ทำให้วิรุฬห์ซึ่งเป็นหัวหน้าต้องถูกตำหนิ แต่วิรุฬห์เป็นหัวหน้าเพียงกล่าวแนะนำมานิตในทางที่ถูกต้อง และให้กำลังใจในการทำงานต่อไป

ก. หัวหน้าอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างวิรุฬห์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ข. ถ้าท่านเป็นวิรุฬห ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

เกณฑ์ในการเลือกสถานการณ์เพื่อสร้างแบบสอบถาม

1. เป็นสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป ที่บุคคลมีโอกาสประสบในชีวิตประจำวัน
2. เป็นสถานการณ์ที่ไม่รุนแรงจนเกินไป จนคนส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้กระทำจริง ๆ เช่น "พลัดตกคังสิจใจเผวบ้านเพราะภรรยาถลันบ้านคักทุกวัน"
3. เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและบุคลิกลักษณะในค่าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยนและการไม่โกรธ
4. คำถามในแต่ละข้อมีประเด็นเดียว ชัดเจน โดยใช้ภาษาง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนจนเกินไป

เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน

จากแบบสอบถามซึ่งมีข้อความแสดงถึงคุณธรรมทางค่าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และกวางอกทนในทางบวก จะให้คะแนน 1,2,3,4,5,6,7 เมื่อผู้ตอบกาเครื่องหมายลงในช่อง 1,2,3,4,5,6 และ 7 ตามลำดับ สำหรับข้อความแสดงถึงคุณธรรมด้านต่าง ๆ ในทางลบ จะให้คะแนนตรงข้ามกับข้อความประเภทแรก คือให้คะแนน 7,6,5,4,3,2 และ 1 เมื่อผู้ตอบกาเครื่องหมายลงในช่อง 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 ตามลำดับ

การปรับปรุงแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามค่าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยนและการไม่โกรธ ที่สร้างขึ้น 110 ข้อ เป็นข้อความที่มีความหมายทางบวกและลบคละกันไป ไปทดลอง

สอบกับนักศึกษาวิทยาลัยครูในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) ของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จำนวน 100 คน เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เป็นรายข้อ (Items Analysis) ของแบบสอบถาม และทำการปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

การหาค่าอำนาจจำแนก

แยกคะแนนของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้คะแนนด้าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน และการไม่โกรธ สูง 27 % และกลุ่มที่ได้คะแนนด้าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน และการไม่โกรธต่ำ 27 % แล้วทดสอบความแตกต่างของค่า คะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test ผลปรากฏว่าค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตาราง 1 : ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัด ทาน บริจาค ความอ่อนโยน และการไม่โกรธ จำนวน 80 ข้อ และค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามวัด ความอดทนซึ่งสุวัฒน์ วัฒนวงศ์สร้างไว้แล้วอีก 20 ข้อ

ข้อที่	ค่า t		ข้อที่	ค่า t	
	ก.	ข.		ก.	ข.
1	2.0500*	2.2489*	51	3.0949**	1.8228*
2	2.0898*	1.6950	52	1.7088*	1.7049*
3	2.3646*	2.0324	53	2.0311*	2.7583***
4	2.7883*	2.1468*	54	1.7311*	2.7661**
5	2.0814*	2.4050*	55	2.3899**	2.7236***

ข้อที่	ค่า	ค่า	ข้อที่	ค่า	ค่า
ก.	ข.	ค.	ก.	ข.	ค.
6	2.2737*	2.20855*	56	2.2893	2.0361*
7	1.7238*	2.0855*	57	2.9045**	3.3430**
8	2.4790*	2.0911*	58	1.6698	2.7299**
9	2.8897*	2.9205**	59	2.1645*	1.7267*
10	2.2338*	2.0255*	60	2.1701*	3.2031*
11	2.0129	3.2406**	61	3.1716**	2.9021**
12	1.6793	3.3068**	62	2.4549*	1.6933
13	1.9792*	3.4207**	63	2.4906*	2.0160*
14	3.2097*	2.0213*	64	2.4509**	3.6041**
15	2.1324*	2.1246*	65	2.2962	3.5385**
16	1.6991	1.6907*	66	1.7699*	3.0401**
17	1.6786*	3.0965**	67	1.7633*	1.8969*
18	4.2503**	1.6870*	68	1.7506*	2.8034*
19	1.7553*	2.1280*	69	1.7141*	1.7481*
20	2.090*	2.3450*	70	2.5204**	2.4589**
21	1.7209*	3.9656**	71	2.1296*	2.0729*
22	2.2208	4.1147**	72	1.6806*	3.6173**
23	3.9114**	1.5789	73	2.2977*	2.9077**
24	2.4058*	2.0516*	74	2.2650*	1.7363*
25	3.2422*	2.041*	75	1.8269*	2.5551**
26	2.1403*	2.2045*	76	2.9548**	1.8181*
27	1.6783*	2.0271*	77	2.3747*	3.3699**

ข้อที่	ค่า		ข้อที่	ค่า	
	ก.	ข.		ก.	ข.
28	1.8771 [*]	2.8204 ^{**}	78	3.0412 ^{**}	2.6879 ^{**}
29	2.2154 [*]	2.9652 ^{**}	79	1.7241 [*]	2.5772 ^{**}
30	2.0959 [*]	3.5711 [*]	80	1.7545 [*]	1.7528 [*]
31	2.2424 [*]	1.7246 [*]	81	1.3405	0.2790
32	2.7977 ^{**}	2.7673 ^{**}	82	8.5544 ^{**}	5.9970 ^{**}
33	1.7327 ^{**}	3.0026 ^{**}	83	4.1975 ^{**}	2.1156 [*]
34	1.8000	3.2962 ^{**}	84	3.3713 ^{**}	1.9628 [*]
35	1.7555 [*]	1.8350 [*]	85	7.2738 ^{**}	5.0253 ^{**}
36	1.9537 [*]	1.8845 [*]	86	8.3624 ^{**}	3.8994 ^{**}
37	3.0221	1.7252 [*]	87	4.1221 ^{**}	3.2137 ^{**}
38	3.1165 ^{**}	2.7385 ^{**}	88	7.9685 ^{**}	4.2303 ^{**}
39	3.0099 ^{**}	4.9847 ^{**}	89	5.8991 [*]	5.0958 ^{**}
40	1.7570 [*]	2.3554 [*]	90	4.1473 ^{**}	6.4868 [*]
41	2.3884 [*]	3.2775 [*]	91	5.0820 ^{**}	3.0250 ^{**}
42	2.3303 [*]	2.9546 [*]	92	4.0365 ^{**}	2.6929 ^{**}
43	1.7641	2.8420 ^{**}	93	5.2083 [*]	3.3175 [*]
44	1.7736	1.7371 [*]	94	6.0000 ^{**}	3.0612 ^{**}
45	2.0486 [*]	2.1260 [*]	95	8.8761 [*]	4.9292 [*]
46	1.9531	1.6794	96	5.4843 ^{**}	2.6509 ^{**}
47	1.8041	3.2179 [*]	97	4.5351 [*]	4.0415 ^{**}
48	1.8016	1.7548 [*]	98	0.9113	0.1540
49	1.7894 [*]	2.3953 [*]	99	6.8935 ^{**}	1.2000
50	2.1858		100	3.8933 ^{**}	1.2000

* p < .05

* p < .01

จากคำอ่านาทั้ง 80 ข้อ ของแบบสอบถามคุณธรรมท่าน บริจาค ความ
อ่อนโยน และการไม่โกรธนั้น เรียงลำดับข้อโดยการสุ่มและเคล้ากันไป เพื่อให้ไม่ผู้ตอบ
ทราบว่าเป็นเรื่องอะไร จำนวนข้อสอบมีด้านละ 20 ข้อ และรวมทั้งความอดทนอีก
20 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 100 ข้อ และจากคำอ่านาแสดงให้เห็นว่าเป็นแบบสอบถามที่มี
คุณภาพพอเชื่อถือได้ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่หาคำอ่านาจำแนกแล้ว และมีภาพเชื่อมั่นได้ระดับ
.05 และระดับ .01 จำนวน 80 ข้อ โดยเป็นข้อความที่มีความหมายทั้งทางบวกและลบ
คละกันไปของคุณธรรมทั้ง 4 ด้าน ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแต่ละด้านแยกกันไป และ
รวมกันทั้งหมด 4 ด้านอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้สูตร $r_{tt} = 1 - \frac{MS_{ag}}{MS_g}$ (Gulford ,
1954 : 384) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณธรรมด้านต่าง ๆ
รวมทั้งคุณธรรมด้านความอดทน ดังตารางที่ 2 และ 3

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านต่าง ๆ (ก.)

คุณธรรม	r_{tt}
ทาน	.5997
บริจาค	.4816
ความอ่อนโยน	.4902
การไม่โกรธ	.6259
ความอดทน	.9473
รวมทั้งหมด	.0005

ตาราง 3 ค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านต่าง ๆ (ข)

คุณธรรม	r_{tt}
ทาน	.5875
บริจาค	.4880
ความอ่อนโยน	.4660
การไม่โกรธ	.5461
ความอดทน	.9495
รวมทั้งหมด	.6191

จากตารางที่ 2 และตารางที่ 3 แสดงว่า แบบสอบถามชุดย่อยและแบบสอบถามเมื่อรวมทั้งหมด มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงพอสมควร

การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ผู้วิจัยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Product moment Correlation Coefficient ระหว่างแบบสอบถามวัดคุณธรรมที่สร้างขึ้นกับแบบสอบถามวัดสติปัญญา 7 ซึ่ง บรรจง หมายมั่น (2518) ได้สร้างไว้แล้วในด้าน ความมีเหตุ ความมีผล การรู้จักตน และการรู้จักประมาณ โดยนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนี้ไปทดสอบนักศึกษากลุ่มเดียวกันจำนวน 100 คน แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ออกมา ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตาราง 4 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามวัดคุณธรรมด้านต่าง ๆ

แบบสอบถาม	แบบสอบถาม	r	
		ก	ข
ทาน	สัจปุริสธรรม	.6120	.5384
บริจาค	สัจปุริสธรรม	.4813	.3922
ความอ่อนโยน	สัจปุริสธรรม	.6334	.4637
การไม่โกรธ	สัจปุริสธรรม	.6692	.4055
รวมทั้งหมด	สัจปุริสธรรม	.6767	.4720

จากตารางแสดงว่าแบบสอบถามวัดคุณธรรมทั้ง 4 ด้านกับแบบสอบถามวัดสัจปุริสธรรมนี้วัดคุณสมบัติซึ่งมีร่วมกัน จึงเชื่อว่าแบบสอบถามด้าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน และการไม่โกรธ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงพอสมควร (Cronbach 1970 : 142 - 144)

และแบบสอบถามวัดคุณธรรมด้านความอดทนนั้น สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2518) ได้หาความเที่ยงตรงไว้แล้วว่า ในกรณีที่วัดด้วยตนเองตามมาตรฐานสังคม (แบบสอบถาม รุค ก.) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .3694 ส่วนในกรณีที่วัดด้วยตนเองตามอัตภาพ (แบบสอบถาม รุค ข.) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .8078

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติขั้นพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใจสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Edwards, 1968 : 80})$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทนคะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มหนึ่ง ๆ

N แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) วัตุสูตร

$$s^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson, 1966 : 67})$$

เมื่อ s^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มหนึ่ง ๆ

$\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างหนึ่ง ๆ

2. หว่านจำแนกเป็นรายข้อ และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม วัตุสูตร t-test กล่าวคือ

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{S_{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}} \quad (\text{Edwards, 1968 : 104})$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่พิจารณาใน t-distribution

$\bar{x}_1, \bar{x}_2$ แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

$S_{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}$ แทน Standard Error of the Difference between Two Means

$$\text{และ } S_{\bar{x}_1 - \bar{x}_2} = \sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}$$

เมื่อ s_1^2, s_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละกลุ่ม

n_1, n_2 แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ไชยสุตร

$$r_{tt} = 1 - \frac{V_r}{V_e} \quad (\text{Guilford, 1954 : 384})$$

เมื่อ V_r แทน Variance for Remainder sum of Squares

V_e แทน Variance for Examinee

4. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยไชยสุตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \quad (\text{Garrett, 1966})$$

เมื่อ r_{xy} แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ 1 (x) และตัวแปรที่ 2 (y)

$\sum XY$ แทนผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน 2 ชุด

$\sum X, \sum Y$ แทนผลรวมของคะแนนในแต่ละชุด

N แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อขึ้น เพื่อความสะดวกและให้เข้าใจตรงกันในการเขียนรายงาน ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
x_1	แทน	คุณธรรมคนงาน
x_2	แทน	คุณธรรมด้านบริจาค
x_3	แทน	คุณธรรมด้านความอ่อนโยน
x_4	แทน	คุณธรรมด้านการไม่โกรธ
x_5	แทน	คุณธรรมด้านความอดทน
x_{Σ}	แทน	คุณธรรมทั้ง 5 ด้านรวมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายการวิจัย ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมก้าน ทาน บริจาค ความ
อ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน โดยทำความสัมพันธ์ที่ละคู่ จาก

- ก. นิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครูจำนวน 200 คน
- ข. นิสิตครู
- ค. นิสิตรัฐศาสตร์

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมก้าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน
การไม่โกรธ และความอดทน กับความวิตกกังวลในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน โดย
แยกพิจารณาดังนี้

- ก. นิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครูจำนวน 200 คน
- ข. นิสิตรัฐศาสตร์
- ค. นิสิตครู

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณธรรมก้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามสาขาวิชาชีพ

ตอนที่ 1 การหาความสัมพันธ์ภายใน

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน ในกลุ่มตัวอย่าง
ของนิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครูรวมทั้งสิ้น 200 คน โดยถือเกณฑ์ความมาตร-
ฐานสังคม

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	N
ทาน	-	.214	.203*	.208*	.186**	200
บริจาค		-	.212*	.161*	.148*	200
ความอ่อนโยน			-	.238*	.173*	200
การไม่โกรธ				-	.230*	200
ความอดทน					-	

* $p < .05$

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทาน กับคุณธรรมด้านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าหมายความว่าคุณธรรมด้านใดก็ตามที่ต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านทานสูง จะต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านบริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้าต่ำกว่าเกณฑ์การรับรู้ของคุณธรรมด้านทานต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านบริจาค กับคุณธรรมด้านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่ต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านบริจาคสูง จะต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้าต่ำกว่าเกณฑ์การรับรู้ของคุณธรรมด้านบริจาคต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่ต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านความอ่อนโยนสูง จะต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านการไม่โกรธ ความอดทนสูงด้วย และถ้าต่ำกว่าเกณฑ์การรับรู้ของคุณธรรมด้านความอ่อนโยนต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย
4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านการไม่โกรธกับคุณธรรมด้านความอดทน สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่ต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูง จะต่ำกว่าเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมของคุณธรรมด้านความอดทนสูงด้วย และถ้าต่ำกว่าเกณฑ์การรับรู้ของคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ คุณธรรมด้านความอดทนก็ต่ำด้วย

ตาราง 6 การสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน ในกลุ่มตัวอย่างของนิสิตวิทยาศาสตร์และนิสิตครูรวมทั้งสิ้น 200 คน โดยถือเกณฑ์เกณฑ์ตามอรรถภาพ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	N
ทาน	-	.392**	.290**	.303**	.149*	200
บริจาค		-	.269**	.176*	.205**	200
ความอ่อนโยน			-	.289**	.167*	200
การไม่โกรธ				-	.318**	200
ความอดทน					-	200

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 26 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทาน กับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่า นิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานสูงโดยถือเกณฑ์เกณฑ์ตามอรรถภาพจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านบริจาคมกับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่า นิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคสูงโดยถือเกณฑ์เกณฑ์ตามอรรถภาพจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยน การไม่โกรธและความอดทนสูงด้วยและถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคมต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนสูง โดยถือเกณฑ์ตามอัตภาพ จะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีคุณธรรมด้านการไม่โกรธกับคุณธรรมด้านความอดทนสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูง โดยถือเกณฑ์ตามอัตภาพ จะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ คุณธรรมด้านความอดทนก็ต่ำด้วย

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน ในกลุ่มตัวอย่างของนิสิตกรูจนวน 100 คน โดยถือเกณฑ์ตามมาตรฐานสังคม

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	N
ทาน	-	.463 [*]	.412	.815 ^{**}	.276 ^{**}	100
บริจาค		-	.382 ^{**}	.251 [*]	.204 ^{**}	100
ความอ่อนโยน			-	.315 ^{**}	.234 [*]	100
การไม่โกรธ				-	.329 ^{**}	100
ความอดทน					-	100

^{*} $p < .05$

^{**} $p < .01$

ตารางที่ 7 อธิบายไว้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมค่านาน กับคุณธรรมค่านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตครูที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านานสูง จะถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านบริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูง และถ้าถือเกณฑ์การรับรูคุณธรรมค่านค่านต่ำ คุณธรรมค่านอื่นก็ต่ำด้วย
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมค่านบริจาค กับคุณธรรมค่านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตครูที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านบริจาคสูง จะถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่าน ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้าถือเกณฑ์การรับรูคุณธรรมค่านบริจาคต่ำ คุณธรรมค่านอื่นก็ต่ำด้วย
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมค่านความอ่อนโยนกับคุณธรรมค่านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตครูที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านความอ่อนโยนสูง จะถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่าน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้าถือเกณฑ์การรับรูคุณธรรมค่านความอ่อนโยนต่ำ คุณธรรมค่านอื่นก็ต่ำด้วย
4. สัมประสิทธิ์ระหว่างคุณธรรมค่านการไม่โกรธกับคุณธรรมค่านความอดทน สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตครูที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านการไม่โกรธสูง จะถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านความอดทนสูงด้วย และถ้าถือเกณฑ์การรับรูคุณธรรมค่านการไม่โกรธต่ำ คุณธรรมค่านความอดทนก็ต่ำด้วย

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน ในกลุ่มตัวอย่างของนิสิตครู จำนวน 100 คน โดยถือเกณฑ์ตามอัธภาพ

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	N
ทาน	-	.581	.390*	.348	.211	100
บริจาค		-	.366	.260	.252*	100
ความอ่อนโยน			-	.451	.204*	100
การไม่โกรธ				-	.416	100
ความอดทน					-	100

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 8 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทานกับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่า นิสิตครูที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานสูง โดยถือเกณฑ์ตามอัธภาพจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านบริจาคกับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่า นิสิตครูที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคสูง โดยถือเกณฑ์ตามอัธภาพจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยน การไม่โกรธและความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตครูที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนสูงโดยถือเกณฑ์ตนตามอัธยาศัย จะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คุณธรรมด้านการไม่โกรธกับความอดทน สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตครูที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูง โดยถือเกณฑ์ตนตามอัธยาศัย จะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ คุณธรรมด้านความอดทนก็ต่ำด้วย

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านในกลุ่มตัวอย่างของนิสิตรัฐศาสตร์จำนวน 100 คน โดยถือเกณฑ์ตามมาตรฐานสังคม

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	N
ทาน	-	.420	.435**	.291**	.258**	100
บริจาค		-	.322*	.208*	.259**	100
ความอ่อนโยน			-	.283*	.214*	100
การไม่โกรธ				-	.402**	100
ความอดทน					-	100

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 9 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทานกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านทานสูง จะถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านบริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้าถือเกณฑ์การรับรู้ต่อคุณธรรมด้านทานต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านบริจาคกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านบริจาคสูง จะถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้าถือเกณฑ์การรับรู้ต่อคุณธรรมด้านบริจาคต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนสูง จะถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้าน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้าถือเกณฑ์การรับรู้ต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย
4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านการไม่โกรธ กับคุณธรรมด้านความอดทน สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูง จะถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูงด้วย และถ้าถือเกณฑ์การรับรู้ต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ คุณธรรมด้านความอดทนก็ต่ำด้วย

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านในกลุ่ม
ตัวอย่างของนิสิตรัฐศาสตร์จำนวน 100 คน โดยถือเกณฑ์คนตามอัตภาพ

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	N
ทาน	-	.577*	.465**	.362**	.213*	100
บริจาค		-	.329*	.223*	.346**	100
ความอ่อนโยน			-	.322**	.219*	100
การไม่โกรธ				-	.390**	100
ความอดทน					-	100

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 10 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทาน กับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่า นิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานสูงโดยถือเกณฑ์คนตามอัตภาพจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีคุณธรรมด้านบริจาคกับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่า นิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคสูงโดยถือเกณฑ์คนตามอัตภาพจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัตภาพ จะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธ และความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนต่ำ คุณธรรมด้านอื่นก็ต่ำด้วย

4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คุณธรรมด้านการไม่โกรธ กับคุณธรรมด้านความอดทน สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัตภาพ จะมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูงด้วย และถ้ามีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ คุณธรรมด้านความอดทนก็ต่ำด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง พบว่าความสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทุกกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว ผลที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย

ตอนที่ 2 หากความสัมพันธ์ ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวล

ตาราง 11 ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลในกลุ่มตัวอย่างของนิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครูรวม 200 คน โดยถือเกณฑ์ตามมาตรฐานสังคม

ตัวแปร	N	ความวิตกกังวล					
		L	O	Q ₄	C	H	Q ₃
ทาน	200	-0.177*	-0.212*	-0.146*	-0.214*	-0.246*	-0.138
บริจาค	200	-0.164	-0.165	-0.139	-0.203	-0.177	-0.130
ความอ่อนโยน	200	-0.098	-0.194*	-0.155*	-0.178*	-0.164*	-0.176
การไม่โกรธ	200	-0.166	-0.148	-0.176	-0.174	-0.193	-0.141
ความอดทน	200	-0.114	-0.121	-0.219	-0.144	-0.165	-0.148

* p < .05

** p < .01

ตาราง 11 อธิบายไว้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของ
 นิติรัฐศาสตร์และนิติเศรษฐศาสตร์ในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
 ระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความ
 ซื่อสัตย์ จะเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ต่ำในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน และนิสิตที่ถือเกณฑ์
 การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ จะมีความซื่อสัตย์สูงในด้านต่าง ๆ
 ทั้ง 6 ด้าน
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์กับความซื่อสัตย์
 ด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ
 .01 ยกเว้นความซื่อสัตย์ในด้านความซื่อสัตย์ตัวเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)
 ได้ค่าเพียง - 0.130 เท่านั้น แสดงว่านิสิตที่ถือเกณฑ์การรับรู มาตรฐานสังคมต่อ
 คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ จะมีความซื่อสัตย์ต่ำในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน และนิสิต
 ที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ จะมีความซื่อสัตย์สูงใน
 ด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์กับความซื่อสัตย์
 ด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01
 ยกเว้นความซื่อสัตย์ด้านความซื่อสัตย์ตัวเองได้ - ใจกว้างใจ (L) ได้ค่าเพียง - 0.098 เท่านั้น
 แสดงว่านิสิตที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สูง จะมี
 ความซื่อสัตย์ต่ำในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน และนิสิตที่ถือเกณฑ์การรับรูมาตรฐานสังคม
 ต่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ต่ำ จะมีความซื่อสัตย์สูงในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน
4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านการไม่โกรธกับความซื่อสัตย์
 ด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และระดับ .01

แสดงว่านิสิตที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูง จะมี ความวิตกกังวลต่ำในคำถามต่าง ๆ ทั้ง 6 คำถาม และนิสิตที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐาน สังคมต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในคำถามต่าง ๆ ทั้ง 6 คำถาม

5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอดทนกับความวิตกกังวล ต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยก เว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ -0.114 และ ความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ประสาทมั่นคง (O) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ -0.121 แสดง ว่านิสิตที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูง จะมีความวิตก กังวลต่ำในคำถามต่าง ๆ 4 คำถาม และนิสิตที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรม ด้านอดทนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในคำถามต่าง ๆ 4 คำถาม

ผลจากการวิเคราะห์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน กับความวิตกกังวลคำถามต่าง ๆ ทั้ง 6 คำถาม สัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์นี้ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลในกลุ่ม ตัวอย่างของนิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครูรวม 200 คน โดยถือเกณฑ์ตน ตามอัตราภาพ

ตัวแปร	N	ความวิตกกังวล					
		L	O	Q ₄	C	H	Q ₃
ทาน	200	-0.168	-0.167*	-0.215**	-0.282**	-0.279*	-0.176*
บริจาค	200	-0.167	-0.146*	-0.232	-0.218	-0.208**	-0.141*
ความอ่อนโยน	200	-0.132	-0.144*	-0.169*	-0.216	-0.142*	-0.122
การไม่โกรธ	200	-0.140	-0.093	-0.178	-0.143*	-0.185*	-0.130
ความอดทน	200	-0.141	-0.168*	-0.147	-0.210	-0.151*	-0.118

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตารางที่ 12 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทานกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานสูงโดยถือเกณฑ์ตนตามอัตภาพจะมีความวิตกกังวลต่ำในคำถามต่าง ๆ ถึง 6 คำถาม และนิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานต่ำจะมีความวิตกกังวลสูงในคำถามต่าง ๆ ถึง 6 คำถาม
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านบริจาคกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคสูงโดยถือเกณฑ์ตนตามอัตภาพ จะมีความวิตกกังวลต่ำในคำถามต่าง ๆ ถึง 6 คำถาม และนิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในคำถามต่าง ๆ ถึง 6 คำถาม
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (I) ได้ค่าเท่ากับ -0.132 และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ได้ค่าเท่ากับ -0.122 แสดงว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนสูงโดยถือเกณฑ์ตนตามอัตภาพ จะมีความวิตกกังวลต่ำในคำถามต่าง ๆ 4 คำถาม และนิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในคำถามต่าง ๆ 1 คำถาม
4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านการไม่โกรธกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นคำถามหวาดกลัว-ประสาทมั่นคง (O) ซึ่งมีค่าเท่ากับ -0.093 และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งให้ค่าเท่ากับ -0.130 แสดงว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูงโดยถือเกณฑ์ตนตามอัตภาพ จะมีความวิตกกังวลต่ำในคำถามต่าง ๆ 4 คำถาม และนิสิตที่มีคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในคำถามต่าง ๆ 4 คำถาม

5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล
 กันต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยก-
 เว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ
 - 0.118 แสดงว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัตภาพ
 จะมีความวิตกกังวลต่ำในด้านการ ๆ 5 ด้าน และนิสิตที่มีทัศนคติต่อ คุณธรรมด้านความ
 อดทนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านการ ๆ 5 ด้าน

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลในกลุ่มตัวอย่าง
 ของนิสิตรัฐศาสตร์จำนวน 100 คน โดยถือเกณฑ์ตามมาตรฐานสังคม

ตัวแปร	N	ความวิตกกังวล					
		L	O	Q_4	C	H	Q_3
ทาน	100	-0.215 [*]	-0.243 [*]	-0.182 [*]	-0.381 [*]	-0.415 [*]	-0.198 [*]
บริจาค	100	-0.167	-0.197	-0.356 [*]	-0.356 [*]	-0.256 [*]	-0.185
ความอ่อนโยน	100	-0.184	-0.210	-0.243 [*]	-0.243 [*]	-0.199 [*]	-0.179
การไม่โกรธ	100	-0.190	-0.198 [*]	-0.245 [*]	-0.211 [*]	-0.248 [*]	-0.237
ความอดทน	100	-0.188	-0.199	-0.247	-0.223	-0.219 [*]	-0.191

^{*} $p < .05$ ^{*} $p < .01$

จากตาราง 13 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทานกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ
 สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

หมายความว่า นิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านานสูง จะมีความวิตกกังวลในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้านค่าและนิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านานต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมค่านับจากกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.167 และ ความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.185 แสดงว่า นิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านับจากสูง จะมีความวิตกกังวลต่ำ ในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านับจากต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมค่านความอ่อนโยนกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ -.184 และ ความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.179 แสดงว่า นิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านความอ่อนโยนสูง จะมีความวิตกกังวลต่ำในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านความอ่อนโยนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมค่านการไม่โกรธกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.190 แสดงว่า นิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านการไม่โกรธสูง จะมีความวิตกกังวลต่ำในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่ถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมค่านการไม่โกรธต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอดทนกับความวิตกกังวล
 ด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความ
 วิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.188 และความวิตกกังวล
 ด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.191 แสดง
 ว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่ตอบเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูง จะมี
 ความวิตกกังวลต่ำในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่ตอบเกณฑ์การรับรู้มาตรฐาน
 สังคมต่อคุณธรรมด้านความอดทนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลในกลุ่มตัวอย่าง
 ของนิสิตรัฐศาสตร์จำนวน 100 คน โดยที่สังเกตตามอัฒภาพ

ตัวแปร	N	ความวิตกกังวล					
		L	O	Q_4	C	H	Q_3
ทาน	100	-0.208*	-0.248*	-0.367*	-0.525*	-0.509*	-0.212*
บริจาค	100	-0.197*	-0.211*	-0.452*	-0.483*	-0.314*	-0.249*
ความอ่อนโยน	100	-0.183	-0.187	-0.313*	-0.335	-0.228*	-0.097
การไม่โกรธ	100	-0.191	-0.159	-0.208*	-0.215	-0.240*	-0.196
ความอดทน	100	-0.245*	-0.203	-0.214*	-0.267*	-0.238*	-0.181

$p < .05$

$p < .01$

จากตาราง 14 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านทานกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัศภาพ จะมีความวิตกกังวลต่ำในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านบริจาคกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัศภาพ จะมีความวิตกกังวลต่ำในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านบริจาคต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง - ไขว่คว้าใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ -0.183 ความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ประสาหมั่นงง (O) ซึ่งได้ค่า -0.187 และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่า -0.097 แสดงว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัศภาพจะมีความวิตกกังวลต่ำในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน

4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านการไม่โกรธ กับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง - ไขว่คว้าใจ (L) ซึ่งได้ค่า -0.191 และความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ประสาหมั่นงง (O) ซึ่งได้ค่า -0.159 แสดงว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัศภาพ จะมีความวิตกกังวลต่ำในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวล
 ด้านต่าง ๆ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยก
 เว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่า -0.181
 แสดงว่านิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูงโดยถือเกณฑ์ตามอัตภาพ
 จะมีงานวิตกกังวลค่าในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน และนิสิตรัฐศาสตร์ที่มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้าน
 ความอดทนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลในกลุ่มตัวอย่าง
 ของนิสิตครูจำนวน 100 คน โดยถือเกณฑ์ตามมาตรฐานสังคม

ตัวแปร	N	ความวิตกกังวล					
		L	O	Q_4	K	H	Q_3
ทาน	100	-0.201^*	-0.327^*	-0.242	-0.260	-0.316	-0.202
บริจาค	100	-0.225^*	-0.218^*	-0.207	-0.403	-0.235	-0.191
ความอดทน	100	-0.178	-0.398	-0.208	-0.206	-0.240	-0.251^*
การไม่โกรธ	100	-0.247^*	-0.213^*	-0.198	-0.230	-0.334	-0.193
ความอดทน	100	-0.182	-0.156	-0.389	-0.241	-0.235	-0.253^*

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 15 อธิบายได้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านต่างกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ
 ของนิสิตครูสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความบริจาศกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ

5 ค่าน ของนิสิตครูสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ -0.19

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ 5 ค่าน ของนิสิตครูสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.178

4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านการไม่โกรธกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ 5 ค่าน ของนิสิตครูสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ -0.193

5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอดทนกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ 4 ค่าน ของนิสิตครูสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) ซึ่งได้ค่า - 0.182 และความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ระส่ำระสาย (O) ซึ่งได้ค่า - 0.156

ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมกับความวิตกกังวลในกลุ่มตัวอย่างของนิสิตครูจำนวน 100 คน โดยถือเกณฑ์ตามอักษภาพ

ตัวแปร	N	ความวิตกกังวล					
		L	O	Q_4	C	H	Q_3
ทาน	100	-0.246 [*]	-0.252 [*]	-0.331 [*]	-0.412 ^{**}	-0.394 [*]	-0.239 [*]
บริจาค	100	-0.196	-0.197 [*]	-0.315 [*]	-0.243 [*]	-0.299 [*]	-0.191
ความอ่อนโยน	100	-0.190	-0.226 [*]	-0.234 [*]	-0.275 [*]	-0.210 [*]	-0.189
การไม่โกรธ	100	-0.253	-0.192	-0.264 [*]	-0.249 [*]	-0.318 [*]	-0.156
ความอดทน	100	-0.193	-0.231 [*]	-0.307 [*]	-0.318 [*]	-0.208 [*]	-0.165

* $p < .05$

** $p < .01$

จกตาราง 16 อธิบายไว้ว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน ของนิสิตครูที่ถือเกณฑ์ตามอัตรภาพสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านบววิภา กับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ของนิสิตครูที่ถือเกณฑ์ตามอัตรภาพสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่า - 0.191
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ของนิสิตครูที่ถือเกณฑ์ตามอัตรภาพ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง - ไขว่คว้าใจ (L) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ - 0.190 และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่า - 0.089
4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านการไม่โกรธ กับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ของนิสิตครูที่ถือเกณฑ์ตามอัตรภาพ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01, ยกเว้นความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว - ประสาทมั่นคง (O) ซึ่งได้ค่า - 0.192 และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่า - 0.156
5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านความอดทนกับความวิตกกังวลด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ของนิสิตครูที่ถือเกณฑ์ตามอัตรภาพ สัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง - ไขว่คว้าใจ (L) ซึ่งได้ค่า - 0.193 และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) ซึ่งได้ค่า - 0.165

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านต่าง ๆ

ตาราง 17 : เปรียบเทียบคุณธรรมด้านต่าง ๆ ระหว่างนิสิตรัฐศาสตร์กับนิสิตครู
โดยถือเกณฑ์ค่ามาตรฐานสังคม

กลุ่มตัวอย่าง		N	$\bar{X}$	s	t
X_1	รัฐศาสตร์	100	71.72	16.15	0.612
	ครู	100	73.08	15.34	
X_2	รัฐศาสตร์	100	71.54	17.61	2.294*
	ครู	100	75.85	16.52	
X_3	รัฐศาสตร์	100	69.98	15.73	2.206
	ครู	100	75.93	16.50	
X_4	รัฐศาสตร์	100	74.18	17.43	1.575
	ครู	100	77.40	18.21	
X_5	รัฐศาสตร์	100	62.10	15.10	2.176
	ครู	100	67.00	16.32	
X_T	รัฐศาสตร์	100	348.80	78.63	2.001*
	ครู	100	370.90	77.54	

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 17 อธิบายไว้ว่า

1. ไม่พบว่านิสิตรัฐศาสตร์ถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมด้านทานแตกต่างจากนิสิตครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นิสิตรัฐศาสตร์ถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมด้านบริจาคต่ำกว่านิสิตครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นิสิตรัฐศาสตร์ถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมด้านความอ่อนโยนต่ำกว่านิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ไม่พบว่านิสิตรัฐศาสตร์ถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมด้านการไม่โกรธแตกต่างจากนิสิตครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นิสิตรัฐศาสตร์ถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมด้านความอดทนต่ำกว่านิสิตครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นิสิตรัฐศาสตร์ถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมทั้งห้าด้านต่ำกว่านิสิตครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านต่าง ๆ ระหว่างนิสิตรัฐศาสตร์กับนิสิตครู โดยถือเกณฑ์ตามอัตรา

กลุ่มตัวอย่าง		N	$\bar{X}$	S	t
X_1	รัฐศาสตร์	100	113.36	27.54	-2.560**
	ครู	100	103.78	25.25	

ตาราง 18 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง		N	$\bar{x}$	S	t
X_2	รัฐศาสตร์	100	101.10	24.68	-1.907*
	ครู	100	94.50	24.17	
X_3	รัฐศาสตร์	100	106.30	26.64	-1.398
	ครู	100	101.73	25.59	
X_4	รัฐศาสตร์	100	109.72	27.30	-2.831*
	ครู	100	99.13	23.55	
X_5	รัฐศาสตร์	100	92.44	25.98	-2.030*
	ครู	100	85.23	24.05	
X_T	รัฐศาสตร์	100	522.56	120.36	-2.296*
	ครู	100	484.33	115.10	

* $p < .05$ ** $p < .01$

จากตาราง 18 อธิบายได้ว่า

1. นิสิตรัฐศาสตร์มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อถือเกณฑ์ตามอัตรา ซึ่งแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. นิสิตรัฐศาสตร์มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อถือเกณฑ์ตามอัตรา ซึ่งแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ไม่พบว่านิสิตรัฐศาสตร์มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนแตกต่างจากนิสิตครู เมื่อถือเกณฑ์ตามอัตรภาพ

4. นิสิตรัฐศาสตร์มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธสูงกว่านิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อถือเกณฑ์ตามอัตรภาพ ซึ่งแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. นิสิตรัฐศาสตร์มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนสูงกว่านิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อถือเกณฑ์ตามอัตรภาพ ซึ่งแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. นิสิตรัฐศาสตร์มีทัศนคติต่อคุณธรรมทั้ง 5 ด้านสูงกว่านิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อถือเกณฑ์ตามอัตรภาพ ซึ่งผลที่ได้นี้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้.

บทที่ 4

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เป็นการศึกษาค้นคว้าหาบุคคลิกภาพธรรมาธิปไตย เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างทฤษฎีบุคคลิกภาพไทย โดยอาศัยหลักธรรมจากพุทธศาสนา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับคุณธรรมด้าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน
3. เป็นการศึกษาเปรียบเทียบว่ากลุ่มตัวอย่างต่างกัน ก็นิสิตรัฐศาสตร์กับนิสิตครู จะมีคุณธรรมทั้งห้าข้อแตกต่างกันหรือไม่
4. เป็นการสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติของคุณธรรมด้าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร คณะศึกษาศาสตร์ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 100 คน และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์ที่กำลังเรียนชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 100 คน

1. แบบสอบถามวัดความวิตกกังวล เป็นแบบสอบถามที่ นวลละออ เจียม-สุวรรณ และคณะได้สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงคำภาษาไทยให้เหมาะสมกระทัดรัดยิ่งขึ้น มีคำถามทั้งหมด 72 ข้อ

2. แบบสอบถามวัดคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน โดยถือเกณฑ์ในการวัด 2 แบบ คือ ถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม และถือเกณฑ์ตามทัศนคติภาพ รวมทั้งหมด 100 ข้อ คุณธรรมด้านหนึ่ง ๆ มี 20 ข้อ รายละเอียดของแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจให้คะแนนในแบบสอบถามวัดคุณธรรมด้าน หาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน โดยรวมคะแนนแยกบอกตามลักษณะของแบบสอบถามทั้ง 5 ชุด และแยกตามเกณฑ์การวัดโดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม และถือเกณฑ์ตามทัศนคติภาพ แล้วหาค่าคะแนนต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการคำนวณทางสถิติเพื่อใช้ในการวิจัย

2. ตรวจให้คะแนนในแบบสอบถามวัดความวิตกกังวล ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน โดยปรับคะแนนให้อยู่ในลักษณะที่สะดวกต่อการวิจัย กล่าวคือถ้าได้คะแนนสูงถือว่ามีความวิตกกังวล สูง เมื่อคะแนนต่ำถือว่ามีความวิตกกังวลต่ำแล้วแยกรวมคะแนนออกเป็นชุด ๆ ทั้ง 6 ชุด

3. หากหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยวิธี "Product Moment Correlation "

4. ทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยวิธี t -test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ก). การศึกษาความสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน โดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม

1. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบว่าคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน คือ ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบว่าความสัมพันธ์ภายในของคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

3. ในกลุ่มนิสิตครู พบว่าความสัมพันธ์ภายในของคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

ข.) การศึกษาความสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน โดยถือเกณฑ์คนตามอัตรา

1. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบว่าคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน คือ ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบว่าความสัมพันธ์ภายในของคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

3. ในกลุ่มนิสิตครู พบว่าความสัมพันธ์ภายในของคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้านกับความวิตกกังวล

ก.) โดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม

1. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่าง ทาน กับความวิตก

ทั้งหมดทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบ ระหว่างบริจากรับกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้น ความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

3. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอ่อนโยนกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้น ความวิตกกังวลด้านระแวง-ไขว่คว้าใจ (L)

4. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการไม่โกรธกับความวิตกกังวลทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

5. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้น ความวิตกกังวลด้านระแวง-ไขว่คว้าใจ (L) และความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว — ประสาทมันคง (O)

ข. โดยสังเกตพัฒนาการตามอัตรภาพ

1. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความวิตกกังวลทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างบริจาทกับความวิตกกังวลทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

3. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอ่อนโยนกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไขว่กังวล (L) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

4. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการไม่โกรธกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ประสาทมึนงง (O) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

5. ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

ค. โดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม

1. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างทานกับความวิตกกังวลทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างจริยาคกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไขว่กังวล (L) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

3. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอ่อนโยนกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยก

เว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

4. ในกลุ่มนิสิตรัฐภาควิชา แพพบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการไม่โกรธกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L)

5. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

ง. โดยถือเกณฑ์เกณฑ์ความอึดภาพ

1. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวลทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวลทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

3. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) วิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3) และความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ประสาทมั่นคง (O)

4. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการไม่โกรธกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) และความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ประสาทมั่นคง (O)

5. ในกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

จ. โดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม

1. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล ทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

3. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง - ไขว่คว้าใจ (L)

4. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการไม่โกรธกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

5. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง - ไขว่คว้าใจ (L) และความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว - ประสาทมั่นคง (O)

ฉ. โดยถือเกณฑ์คะแนนอัตถภาพ

1. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล

กังวลทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01

2. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างบริจาทกับความวิตกกังวล 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวล ด้านควบคุมตนเองได้-ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

3. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอ่อนโยนกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง-ไว้วางใจ (L) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

4. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการไม่โกรธกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านหวาดกลัว-ประหลาดใจ (O) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

5. ในกลุ่มนิสิตครู พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความอดทนกับความวิตกกังวล 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ยกเว้นความวิตกกังวลด้านระแวง - ไว้วางใจ (L) และความวิตกกังวลด้านควบคุมตนเองได้ - ไม่มีวินัยในตนเอง (Q_3)

ตอนที่ 3 การศึกษาเปรียบเทียบคุณธรรมแต่ละด้านระหว่างนิสิตรัฐศาสตร์กับนิสิตครู ดังนี้

ก. โภยวิธเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม

1. ทศนภคิต้องมาตรฐานสังคมด้านการให้ทานของนิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ทศนภคิต้องมาตรฐานสังคมด้านการบริจาคของนิสิตรัฐศาสตร์ต่ำกว่าทศนภคิต

ของนิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ทักษะการสื่อสารสัมมนาความอ่อนโยนของนิสิตรัฐศาสตร์ต่ำกว่า
ทักษะของนิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ทักษะการสื่อสารสัมมนาการไม่โกรธของนิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครู
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ทักษะการสื่อสารสัมมนาความอดทนของนิสิตรัฐศาสตร์ต่ำกว่าทักษะ
ของนิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ทักษะการสื่อสารสัมมนาในคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน รวมกันของนิสิตรัฐศาสตร์
ต่ำกว่าทักษะของนิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข. โดยตัวแปรตามตามอักษระ

1. ทักษะการสื่อสารของนิสิตรัฐศาสตร์สูงกว่า (ดีกว่า) นิสิตครู อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ทักษะการสื่อสารของนิสิตรัฐศาสตร์สูงกว่า (ดีกว่า) นิสิตครู อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ทักษะการสื่อสารความอ่อนโยนของนิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครู ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ทักษะการสื่อสารการไม่โกรธของนิสิตรัฐศาสตร์สูงกว่า (ดีกว่า) นิสิตครู อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ทักษะการสื่อสารความอดทนของนิสิตรัฐศาสตร์สูงกว่า (ดีกว่า) นิสิตครู
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ทักษะคติอภิปุณฺณธรรมทั้ง 5 ถ้ามารวมกันของนิสิตรัฐศาสตร์สูงกว่า (ดีกว่า) นิสิตครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน คือ ทาน บริจาค ทวาบอณโยน การไม่โกรธ และความอดทน ในกลุ่มนิสิตทั้งหมด และในกลุ่มที่แยกตามสาขาวิชาวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งโดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐาน สังคม และถือเกณฑ์คนตามอัตภาพ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 กับองค์ประกอบทั้ง 6 ของ ความวิตกกังวล โดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมและถือเกณฑ์คนตามอัตภาพ ปรากฏว่าในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และในกลุ่มที่แยกตามสาขาวิชาชีพทั้งสองสาขา มีความสัมพันธ์ทางลบ คือถ้ามีความวิตกกังวลสูง ทักษะคติอภิปุณฺณธรรมทั้ง 5 จะต่ำ และในทางกลับกันก็ถือว่าความวิตกกังวลต่ำ ทักษะคติอภิปุณฺณธรรมทั้ง 5 จะสูง

ส่วนผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน ระหว่างนิสิตรัฐศาสตร์กับนิสิตครูนั้น ปรากฏว่าเมื่อถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมแล้ว ทักษะคติอภิปุณฺณธรรมทั้ง 3 ใน 5 ประการ (ยกเว้นทาน และการไม่โกรธ) ของนิสิตรัฐศาสตร์ต่ำกว่า (เลวกว่า) นิสิตครู แต่เมื่อถือเกณฑ์คนตามอัตภาพแล้ว พบว่านิสิตรัฐศาสตร์มีทักษะคติอภิปุณฺณธรรม 4 ใน 5 ประการ (ยกเว้นความอดทน) สูงกว่า (ดีกว่า) นิสิตครู

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการศึกษาความสัมพันธ์ และการศึกษาเปรียบเทียบ สามารถนำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ภายในระหว่างคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน และคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน กับความวิตกกังวล

ผลจากการวิจัยนี้ เมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตทั้งสองสาขาวิชาชีพ คือนิสิตรัฐศาสตร์และนิสิตครู โดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม หรือถือเกณฑ์ตนตาม อรรถาธิบายพบว่าคุณธรรมทั้ง 5 ด้านมีความสัมพันธ์กันและสอดคล้องกันไปในทางบวก แสดงว่าคุณธรรมแต่ละด้านนั้นมีลักษณะเป็นไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ หากมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านใดสูงแล้ว ย่อมจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมในด้านอื่น ๆ สูงตามด้วย หรือในทางกลับกันหากมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านใดต่ำ ก็ย่อมจะมีทัศนคติต่อคุณธรรมในด้านอื่น ๆ ต่ำตามไปด้วย

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และนิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมแล้ว สัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่า ถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อมาตรฐานสังคมด้านทาน หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมสูงในด้านทาน ก็รับรู้ว่ามีภาระเพื่อผู้อื่นเจือกันและกัน มีภาระให้คนอื่น เป็นสิ่งของของตน หลีกเลี่ยงน้ำใจซึ่งกันและกันในสังคม บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลต่ำ ในทางกลับกันบุคคลใดมีทัศนคติต่ำต่อมาตรฐานสังคมด้านทาน หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมต่ำในด้านทาน บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทานกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และนิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์ตนตามอรรถาธิบายแล้ว สัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่า ถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าตนเองมีคุณธรรมสูงในด้านทาน บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลต่ำ กล่าวคือเมื่อเห็นว่าตัวเองสมควรที่จะช่วยเหลือ แม้เป็นสิ่งที่ของต่าง ๆ ใหญ่อื่น ไม่เป็นผู้ให้กระหน่ำด้วยยากจนและเห็นแก่ตัว

จนเกินไป ลึกลับไม่ตกอยู่ในห่วงแห่งความหยาบกลัว ไม่เกิดความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ ในทางกลับกัน บุคคลใดมีทัศนคติต่อกุณธรรมด้านทานหรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าตนเองมีคุณธรรมด้านทาน ก็จะมีความวิตกกังวลสูง เพราะธรรมดานั้นคนตระหนักรู้ได้ง่ายจนยอมไม่ทำอะไร ๆ แก่ผู้อื่นเลย ความกลัววุ่นนี้แหละจะเป็นผลแก่ผู้ไม่ทำ โดยก่อให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นในจิตใจ (สุภาสิงห์ ทัศนศึกษาชาวสุทธี , 2514 : 90)

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อกุณธรรมด้านการบริจาคกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และนิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมแล้วพบว่ายังมีความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่าถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อมาตรฐานสังคมด้านการบริจาค หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมสูงในด้านบริจาค คือรับรู้ว่าการเสียสละบริจาคความสุขส่วนตัวด้วยกันและกัน บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลต่ำ ในทางกลับกันถ้าบุคคลใดมีทัศนคติต่อกุณธรรมด้านการบริจาค หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมต่ำในด้านบริจาค บุคคลนั้นก็จะมี ความวิตกกังวลสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อกุณธรรมด้านการบริจาคกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และนิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์ตามอัตราค่าแล้วพบว่าสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้ หมายความว่า ถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อบริจาค หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าตนเองมีคุณธรรมสูงในด้านบริจาค ก็จะไม่หลงติดอยู่กับการทำความดีให้แก่ตัวคนเดียว แต่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ยึดเหนี่ยวกับไว้ให้ถูกทางแม้จะต้องเสียสละบางอย่างไปก็ตาม เมื่อกล่าวไปเรื่อย ๆ ประโยชน์ที่มากกว่าใหญ่กว่าก็ควรทำ เพราะเมื่อส่วนรวมเป็นสุขแล้วบุคคลจึงจะสุขได้ ผลที่ตามมาคือมีจิตบริสุทธิ์ผ่องใสใจจะฉ่ำ จะเต็ม (สมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถ, 2519 : 58) บุคคลนั้นก็จะมีความวิตกกังวลต่ำ ในทางกลับกันถ้าบุคคลใดมีทัศนคติต่อกุณธรรมด้านการบริจาค หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าตนเองมีคุณธรรมต่ำในด้านบริจาค บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลสูง

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และนิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคม พบว่าสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่า ถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อมาตรฐานสังคมด้านความอ่อนโยน หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมสูงในด้านความอ่อนโยน ก็รับรู้ว่ามีสังคมประกอบด้วยบุคคลที่มีอวัยวะอ่อนโยน เป็นคนมีเหตุผล และไม่มีการดูหมิ่นเหยียดหยามกัน ลักษณะเช่นนี้เมื่อเกิดในสังคมแล้วบุคคลที่อยู่ในสังคมนั้นย่อมจะมีจิตใจละเอียดอ่อนละมุนละไม และความวิตกกังวลก็จะต่ำ

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยนกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และนิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์คะแนนตามอัตรภาพพบว่าสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่า ถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยน หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าตนเองมีคุณธรรมสูงในด้านความอ่อนโยน ก็เป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่เหยียดหยามกาย แสดง ความสุภาพอ่อนโยนให้เหมาะสมกับกาลเทศะและเหมาะสมแก่สังคมของชุมชนทุกชั้น บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลต่ำ ในทางกลับกันถ้าบุคคลใดมีทัศนคติต่ำต่อคุณธรรมด้านความอ่อนโยน บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลสูง ลักษณะเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสังคมไทยนิยมความอ่อนโยน ผู้ที่วิตกกังวลน้อยก็ผู้ที่ปรับตัวได้จึงจะมีทัศนคติที่ดีต่อความอ่อนโยน มีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่แสดงความอ่อนโยน ส่วนผู้ที่วิตกกังวลมากก็จะปรับตัวไม่ค่อยได้ จึงไม่นิยมความอ่อนโยนตามค่านิยมของสังคม

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ นิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์การรับมาตรฐานสังคม พบว่าสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่า ถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อ

มาตรฐานสังคมด้านการไม่โกรธ หรืออีกนัยหนึ่งถ้าบุคคลใดมีทัศนคติว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมสูงในด้านการไม่โกรธ หรืออีกนัยหนึ่งถ้าบุคคลใดมีทัศนคติว่าคนอื่น ๆ ที่มีคุณธรรมสูงในด้านการไม่โกรธ ก็รับรู้ว่าคนอื่น ๆ ในสังคมมีการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ไม่พยายามทำร้ายต่อกันและกัน แต่ละคนยึดความเมตตาประจำใจไม่ดูอำนาจแห่งความโกรธ มีการให้อภัยข้อผิดพลาดแก่บุคคลอื่น หรือไม่ว่าใครจะโกรธแค้นหรือขุ่นเคือง บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลต่ำ ในทางกลับกันถ้าบุคคลใดมีทัศนคติต่อมาตรฐานสังคมด้านการไม่โกรธ หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนคติว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมต่ำในด้านการไม่โกรธ คือคนอื่น ๆ โกรธกัน พยายามทำร้าย ฯลฯ บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของคุณธรรมด้านการไม่โกรธกับความวิตกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และนิสิตครู เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์ตามอัตราแล้ว มีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่าถ้าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อคุณธรรมด้านการไม่โกรธ หรืออีกนัยหนึ่งเห็นว่าตนเองมีคุณธรรมสูงในด้านการไม่โกรธ คือเห็นว่าไม่การแสดงกิริยาของความโกรธให้ปรากฏ ไม่กระทำการใดด้วยอำนาจโทสะ ฟุ้งหยาบช้าโกรธด้วยความไม่โกรธ โดยเห็นว่าความโกรธเป็นไฟที่เผาผลาญอย่างยิ่ง รวมทั้งเห็นว่าความโกรธเป็นทางทำลายสามัคคี ทาลายความรักและไมตรีจิต (ภิกขุปัญญานันทะ, 2499 : 192) บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลต่ำ ในทางกลับกันถ้าบุคคลใดมีทัศนคติต่ำต่อคุณธรรมด้านนี้ หรืออีกนัยหนึ่งเห็นว่าตนเองมีคุณธรรมต่ำในด้านการไม่โกรธ คืออยู่ในอำนาจแห่งความโกรธ บุคคลนั้นจะมีความวิตกกังวลสูง ตรงตามที่พระภิกขุปัญญานันทะ (2499 : 196) กล่าวไว้ว่า อารมณ์โกรธสร้างความทุกข์ให้แก่ผู้โกรธมากเหลือเกิน พระพุทธเจ้าจึงทรงดำริว่า ฆ่าความโกรธได้แล้วเป็นความสุข ยิ่งกว่านั้น สบเด็จพระมหาธีรวงศ์ (2518 : 237) ยังกล่าวไว้ด้วยว่า เมื่อพิจารณาให้เห็นชัดแล้วจะเห็นได้ว่าความโกรธนั้นไม่มีอำนาจเหนือคนอื่นเลย แต่กลับมีอำนาจเหนือสุขภาพและความสงบสุขของตัวเองโกรธนั่นเอง.

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนกับความวิกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ นิสิตกร เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม พบว่าสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่เป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่าตัวบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อมาตรฐานสังคมด้านความอดทน หรืออีกนัยหนึ่งมีทัศนะว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมสูงในด้านความอดทน ก็รับรู้ว่าคนในสังคมของคณนั้นประพฤติปฏิบัติต่อกันด้วยการมีความอดทนต่อความลำบาก อดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ ได้ อดทนกับความเจ็บใจเมื่อถูกข่มขู่ ไม่ตามใจอำนาจฝ่ายต่ำ บุคคลนั้นจะมีความวิกกังวลต่ำ สอดคล้องกับข้อความที่ รลอ อุทกภาณ (2514 : 121) กล่าวไว้ว่า การอดกลั้นนั้น หากมีในสังคมใดจะทำให้เกิดความนิยมชมชอบแก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนก็จะอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข และไม่ต้องพะวงถึงภัยหรือคอยหวาดระแวงอยู่เสมอ ข้อความนี้แสดงว่าความอดกลั้นนั้นเป็นค่านิยมของสังคมไทยและผู้ที่ปรับตัวเข้ากับค่านิยมนี้ได้ ก็เป็นผู้ที่มีความวิกกังวลต่ำนั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทนกับความวิกกังวลของนิสิตทั้งหมด นิสิตรัฐศาสตร์ และ นิสิตกร เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์ทัศนคติภาพแล้ว พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยนี้หมายความว่าบุคคลใดมีทัศนคติสูงต่อคุณธรรมด้านความอดทน หรืออีกนัยหนึ่งเห็นว่าตนเองมีคุณธรรมสูงในความอดทน ก็เห็นว่าความอดทนต่ออำนาจแห่งโลภ โทสะ และโมหะ นั้นเป็นเชิงประเสริฐ ทั้งยังเป็นการรักษาบุคลิกภาพของตนให้เป็นที่ยอมรับในสังคมเป็นอย่างดี บุคคลนั้นจะมีความวิกกังวลต่ำ (รลอ อุทกภาณ, 2514 : 494) ในทางกลับกันบุคคลใดมีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านความอดทน หรืออีกนัยหนึ่งเห็นว่าตนเองมีคุณธรรมต่ำในด้านนี้ ก็ไม่สามารถอดทนต่อสภาพการต่าง ๆ ได้ดีเท่าที่ควร ความวุ่นวายต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้ง่าย หรือถ้าจิตปรับไม่ได้โดยขาดความอดทนแล้ว ก็จะเกิดอารมณ์แค้น (ปิ่น มุทุกันต์, 2509 : 437) บุคคลนั้นจะมีความวิกกังวลสูง

2. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน ระหว่างกลุ่มนิสิตรัฐศาสตร์ กับกลุ่มนิสิตครู

เมื่อถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคม พบว่าทัศนคติของนิสิตรัฐศาสตร์ต่อ มาตรฐานสังคม ได้รับอิทธิพล มีส่วนร่วมกับคุณธรรมของคนอื่น ๆ ทั้งห้าด้านรวมกันมากกว่าทัศนคติของนิสิตครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย ทั้งนี้ผล จากการวิจัยหมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์เห็นว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมต่ำกว่าที่นิสิตครูเห็น คนอื่น ๆ เมื่อถือเกณฑ์คุณความดีภาพพจน์นิสิตรัฐศาสตร์มีทัศนคติต่อคุณธรรมด้านทาน บริจาค การไม่โกรธ ความอดทน และคุณธรรมรวมกันทั้งห้าด้าน สูงกว่านิสิตครูซึ่ง แยกกับสมมติฐานในการวิจัย ผลการวิจัยนี้หมายความว่านิสิตรัฐศาสตร์เห็นตนเองมีคุณ- ธรรมสูง ทั้งนี้สูงกว่าที่นิสิตครูเห็นตนเอง

จากผลการวิจัยนี้ เมื่อพิจารณาโดยถือเกณฑ์การรับรู้มาตรฐานสังคมและผล เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่านิสิตรัฐศาสตร์นั้นได้เรียนรู้ปัญหาความผิดพลาดของคนทั่วไป จากวิชาที่ตนเองเรียนมากกว่านิสิตครู จึงเห็นว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมต่ำกว่าที่นิสิตครู เห็นพร้อมกันนั้นได้เรียนรู้ว่าตนจะต้องมีคุณธรรมเหล่านั้นสูง เพื่อให้บริการประชาชน และสถานที่ราชการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถานที่ให้บริการประชาชนนั้น ส่วนมากอยู่ในลักษณะ ที่ค่อนข้างไม่คอยจะให้ความสะดวกนัก และมักเห็นแก่ความถี่ถ้วนตัวกันมาก ขณะเดียวกัน ผู้ให้บริการประชาชนเหล่านั้นคงติดขัดสัมพันธ์กับผู้มีรับบริการ และต้องเก็บอารมณ์ อันไม่สมควรไว้โดยสะสมมานาน ๆ ก็ได้ระบายอารมณ์ที่ไม่สมควรแก่ผู้รับบริการใน ที่สุดนิสิตรัฐศาสตร์ย่อมรับรู้ปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมในด้านต่าง ๆ เหล่านี้มากกว่า นิสิตครู เพราะว่าลักษณะคุณธรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของคนมากกว่า จึงได้เกิดความรู้สึกว่าคนอื่น ๆ มีมาตรฐานทางสังคมในคุณธรรมด้านต่าง ๆ ต่ำ ส่วนนิสิตครูส่วนใหญ่แล้วน่าจะรับรู้ปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมในคุณธรรมด้านต่าง ๆ น้อยกว่า เพราะการศึกษามุ่งการถ่ายทอดให้ความรู้แก่ศิษย์มากกว่ามุ่งให้เห็นปัญหาสังคม ฉะนั้น ในการรับรู้มาตรฐานสังคมจึงเห็นว่าคนอื่น ๆ มีคุณธรรมสูงไปด้วย

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การสำรวจทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับแบบสอบถามนั้น หากว่าผู้ตอบไม่เป็นคนที่คงแก่สติ หรือขาดความระมัดระวังที่จะตอบอย่างจริงจัง ก็อาจได้ข้อมูลที่บิดเบือนได้ง่าย

2. การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามทั้งหมด 2 ฉบับ โดยเฉพาะฉบับที่วัดคุณธรรมนั้น ผู้ตอบต้องใจความตั้งใจจริงจึงจะได้คำตอบที่เที่ยงธรรม และข้อความในแบบสอบถามในแต่ละข้อ ๆ ยาวพอสมควรตลอดทั้งแบบสอบถามเมื่อรวมทั้งหมดแล้วก็มีมาก จึงอาจก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อผู้ตอบได้ และขอตอบข้อหลัง ๆ อาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง

3. เนื่องจากใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงสรุปครอบคลุมไปถึงนิสิตทุกมหาวิทยาลัยไม่ได้

4. จากผลการวิจัยข้างบนกล่าวได้แต่เพียงว่าตัวแปรต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันนั้น เพียงแค่มันแปรตามกัน หรือกลับกันเท่านั้น สรุปไม่ได้ว่าตัวแปรตัวหนึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดผลในตัวแปรอีกตัวหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย :-

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้กับผู้ที่ประกอบวิชาชีพด้านบุคลากร หรือดำรงตำแหน่งหัวหน้า นักปกครอง ตลอดจนผู้อยู่ในปกครองในอาชีพต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้ เพื่อศึกษาคุณธรรมและบุคลิกลักษณะของคนแต่ละอาชีพ เพื่อพัฒนาบุคลิกลักษณะซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสังคม

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่องของพฤติกรรมด้านที่พิชิตราชมรรกับตัวแปรตามอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลิกภาพแห่งตน มโนภาพแห่งตน ลักษณะความก้าวร้าว ฯลฯ

3. ควรจะนำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ในการทดลอง โดยการจัดกระทำ (Manipulation) ในกลุ่มตัวอย่างในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้เกิดความวิตกกังวลในระดับต่าง ๆ กัน ก่อนในระดับสูง จางๆ แล้วศึกษาว่าบุคคลเมื่ออยู่ในระดับความวิตกกังวลแตกต่างกัน จะปฏิบัติพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ต่างกันหรือไม่

4. แบบสอบถามพฤติกรรมด้าน ทาน และบริจกะนั้น ถ้าจะนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดไปใช้ และต้องการให้ละเอียด สึกซึ่งยิ่งขึ้น ควรแบ่งออกเป็น 4 ตอนของการถาม กล่าวคือ ถามถึงการตัดสินใจว่าจะกระทำหรือปฏิบัติต่อสิ่งนั้นเพียงใด แล้วจึงถามความรู้สึกต่อไปว่าหลังจากได้ไม่แล้วรู้สึกเช่นใด ทั้งตัวอย่าง

(๐) เมื่อทางโรงสีใหญ่บ้านโกลโกธรวบ้านจากการสีข้าว กำนันสินเป็นผู้ในเรื่องนี้จึงได้เข้าไปช่วยจัดการ จนชาวบ้านได้รับความเป็นธรรมจากการสีข้าว ขณะเดียวกันกำนันสินต้องยอมให้ลูกชายซึ่งเป็นช่างเครื่องอยู่ในโรงสีออกจากงานตามข้อเสนอของทางโรงสี

ก. ผู้นำคนอื่น ๆ ปฏิบัติเช่นกำนันสินเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นกำนันสินท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

เมื่อลูกชายถูกปลดออกจากงานแล้ว กำนันสินรู้สึกเสียใจที่คนหัว
รวบ้านมากกว่าลูกชาย

ก. ผู้นำคนอื่น ๆ รู้สึกเช่นกำนันสินเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นกำนันสินท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ :-

1. การนำผลการวิจัยของคุณธรรมท่านต่าง ๆ เหล่านี้ไปเป็นพื้นฐานเพื่อศึกษา และติดตามผลงานของบุคคลในสาขาวิชาชีพทั้งสอง ว่าผลการปฏิบัติหน้าที่นั้นเกี่ยวข้องกับ สัมพันธ์กับทัศนคติพื้นฐานเพียงใด เพราะการศึกษานี้ได้ศึกษากับนิสิตปีที่ 4 ซึ่งใกล้จะ ออกไปปฏิบัติงานอยู่แล้ว

2. วิจัยกับบุคคลที่อยู่ในอาชีพทั้งสอง โดยการแบ่งเป็นกลุ่มผู้ประสบผล สำเร็จในการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการทำงาน ว่า บุคคลิกภาพของคนเหล่านั้นจะสัมพันธ์กับคุณธรรมท่านต่าง ๆ เพียงใด การแบ่งกลุ่มนั้น ผู้วิจัยควรหาเกณฑ์ที่เหมาะสมในการแยกความเหมาะสมและรักคุณ

3. วิจัยกับนิสิตปีที่ 1 ในคณะรัฐศาสตร์หรือกับนิสิตครู เพื่อดูว่าวิชาชีพที่ เขาเลือกนั้นสัมพันธ์กับบุคลิกภาพหรือไม่ กล่าวคือในวิชาชีพทั้งสองนั้นจะต้องมีทัศนคติ พื้นฐานในคุณธรรมท่านต่าง ๆ สัมพันธ์กับบุคลิกภาพและสอดคล้องกัน หากผลการวิจัยพบ ว่าทัศนคติของคุณธรรมในค่านิยมท่านหนึ่งยังไม่มีหรือไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ค็นำผล การวิจัยนั้นมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร หรืออาจจะสอดแทรกคุณธรรมท่านนั้น ๆ ลง ในหลักสูตรเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับวิชาชีพต่อไปได้.

ប្រតិទិន

บรรณานุกรม

- ชลอ อุตกภาชน์ พุทธศาสนากับสังคมศาสตร์ เล่ม 1 เพชรพิทยา พระนคร 2514 , 462 หน้า.
- ชลอ อุตกภาชน์ พุทธศาสนากับสังคมศาสตร์ เล่ม 2 เพชรพิทยา พระนคร 2512 , 952 หน้า .
- จ. ธรรมศรี ชาวพุทธกรรม โรงพิมพ์เสียงเสียงวงเจริญ พระนคร 2513 , 404 หน้า.
- นัฐพล ชันไชย พฤติกรรมทางเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวกับศาสนาของชาวนาน คำบล บางขัน
อ. มีนบุรี จ. พระนคร งานวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบัน
 บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2513 , 71 หน้า .
- นวลละออง เขียนสุวรรณ การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของนิสิตวิชาการศึกษากับนิสิตคณะ
วิศวกรรมศาสตร์ ปริญญาโท กศ. ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 2516 , 176 หน้า.
- บรรจง หมายมั่น การศึกษาวามสัมพันธ์ระหว่างสัปปริสธรรมกับสันโดษ เพื่อเป็นแนวทางใน
การค้นหายุทธศาสตร์มาชิตไทย ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
 วิโรฒ ประสานมิตร 2517 , 84 หน้า.
- ปิ่น มุทุกันต์ วันถึง-คืนดี กลังวิทยา 2500 , 399 หน้า.
- ปิ่น มุทุกันต์ ธรรมราชา กลังวิทยา พระนคร 2519 , 176 หน้า.
- ปิ่น มุทุกันต์ สมัยในใจ กลังวิทยา พระนคร 2501 , 446 หน้า.
- ประสพ รัตนากร ราชพัสดุ วารสารจิตวิทยา สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย
 2513 , 59 หน้า.

พุทธทาส ภิกขุ พุทธ คำสอนของจากหลวงปู่เจ้าสมุข นิพนธ์การทำเรื่องแห่งประเทศไทย
2513, 86 หน้า.

พุทธทาส ภิกขุ ธรรมธรรม โรงพิมพ์การพิมพ์ระบทร 2515, 864 หน้า.

ภิกขุ เขมมานัททะ เงื่อนไขของชีวิตและสังคม โรงพิมพ์กลางสงเคราะห์หิองปากเกร็ด
กรมประชาสัมพันธ์ 2513, 47 หน้า.

ภิกขุ ปัญญาทันตะ ชุมนุมเรื่องสั้น กลังวิท กะ ระบทร 2499, 410 หน้า

ล้วน ฉายยก และ สังคมฯ กัณฑ์รัตนานนท์ สติศึกษาทางการศึกษา ไนยวัฒนาพานิช
2515, 280 หน้า.

วิระยุทธ วุฒิชัย สังคมไมตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ วารสารจิตวิทยา
สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย 2513, 59 หน้า.

วชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, กรมพระยา พระธรรมเทศนา มหามกุฏ
ราชวิทยาลัย 2514, 492 หน้า.

วชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า, กรมหลวง หลักธรรมและหลักพระพุท
ศาสนา ไนยวัฒนาพานิช 2516, 258 หน้า.

วรปราชญ์ นรจีน หลักธรรมทางพุทธศาสนาช่วยแก้ปัญหาประชากร วารสารประชากร
ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 2516, 109 หน้า.

สุชีพ ปุณฺณภาพ และ ชูบ กาญจนประกร กลุ่มน้ำมนต์ โรงพิมพ์อ้วนทองถิ่น
กรมการปกครองพระนคร 2514, 303 หน้า.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ การศึกษาค้นคว้าสันติธรรม - ไชยวัชร กับสันติ เพื่อเป็น
แนวทางในการค้นคว้าคฤทธิภาพธรรมบาจิปไทย ปรีชญานินท์ กศ. บ.
มหาวิทยาลัยเกร็ดกริวิโรตประชาคมมิตร 2513, 68 หน้า.

สุวิทย์ จังโยกะ การทบทวนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนปีสุดท้ายระดับประกาศนียบัตรวิชาการ
ชั้นสูง ปีที่ 2 ณ วิทยาลัยครูในภาคการศึกษา ๘ ประจวบคีรีขันธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ 2511 , 70 หน้า.

สุทธิพงษ์ คุ้ยเคยาพิทักษ์ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในฐานของ
งานสังฆมสังเกราะที่ ประจวบคีรีขันธ์ วิทยานิพนธ์ วิชาสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2514 , 191 หน้า.

สมนึก ไชยนิรมาน การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ปีความสามารถใน
การเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา
2513 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ คม. คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511

สมเกียรติ ประภาวีรวงศ์ โอบายุทธสนธิ มหาวิทยาลัย 2518 , 253 หน้า.

สมพร เทพสิทธิ์ ระพุดสง่า วิทยานิพนธ์ วิชาสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัย 2515
117 หน้า.

อำพล ไชยเกตุ ความวิตกกังวล ความสามารถในการอ่าน และลักษณะอื่นบางประการ
ของบุคคลิกภาพ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
2515 , 116 หน้า.

Cattell, Ramond d., Handbook for the Jr. - Sr. Hight School Personality
Questionnaire, ("The HSPQ") Form A Illinois : The Institute
for Personality and Ability Testing, 1962.

Cattell Ramond B., and Ebe Herbert W., Handbook for the Sixteen
Personality Factor Questionnaire, Institution for Personality
and Ability Testing, Illinois, 1957, 54 pp.

Cronbach, Lee J., Essentials of Psychological Testing, Harper and Row, Publishess, New York, 1970, 752 p.p.

Edwards, Allen L., Experi Design in Psychological Research, Holt, Rinchart and Winston, Inc., New York, 1968, 455 pp.

Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology and Education, McGraw - Hill Book Co., New York, 1966, 466 pp.

Horace B., English and Lwa C. English, A Comphrehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms, 1958.

Levitt, Engence E., The Psychology of Anxiety, The Bobbs - Merrill Company, 1967, 223, pp.

Lindquist, Everd F., Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education, Houghton Mifflin, Boston, 1956, 393 pp.

Quinn McNemar, Psychological Statistics, John Willey & Sons., Inc., New York, 1955, 408 pp.

Swift, W. Porter, General Psychology, McGraw-Hill Book Company, New York, 1969.

Winer, E.J., Statistical Principle in Experimental Design, McGraw - Hill Book Company, Inc., New York, 1962, 672 pp.

ពាក្យស្នើសុំ

ภาคผนวก

แบบสอบถามวัดคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

- ✓ 1. แบบสอบถามคุณธรรมด้านงาน มีข้อ 2, 6, 10, 16, 18, 24, 26, 31, 36, 40, 44, 46, 50, 55, 59, 63, 68, 71, 73, 80,
2. แบบสอบถามคุณธรรมด้านบริจาค มีข้อ 1, 5, 9, 13, 17, 21, 28, 30, 33, 39, 41, 47, 49, 54, 58, 64, 66, 72, 75, 77.
3. แบบสอบถามคุณธรรมด้านความอดทน มีข้อ 4, 7, 12, 14, 20, 23, 25, 29, 34, 38, 43, 48, 51, 53, 57, 61, 67, 69, 76, 78.
- × 4. แบบสอบถามคุณธรรมด้านการไม่โกรธ มีข้อ 3, 8, 11, 15, 19, 22, 27, 32, 35, 37, 42, 45, 52, 56, 60, 62, 65, 70, 74, 79.
5. แบบสอบถามคุณธรรมด้านความอดทน มีข้อ 81 - 100

ข้อที่มีความหมายในทางบวก:

มีข้อ 2, 3, 6, 10, 12, 17, 18, 24, 26, 28, 30, 31, 36, 40, 46, 47, 50, 52, 54, 55, 58, 59, 63, 64, 67, 69, 71, 74, 80, 81, 82, 83, 87, 88, 90, 91, 92, 94, 99.

นอกนั้นมีความหมายในทางลบ.

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. รายละเอียดส่วนบุคคล

1.1 เพศ ชาย () หญิง ()

1.2 ศาสนา พุทธ () อิสลาม () คริสต์ ()

2. ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิด และการกระทำของท่านว่าเหมือนกับบุคคลในเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละข้อของแบบสอบถามหรือไม่ เพียงใด ๆ ไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึก หรือการกระทำที่ต่างกัน ฉะนั้นโปรดตอบให้ตรงกับความรู้สึกและการกระทำของท่านเท่านั้น

3. วิธีตอบแบบสอบถาม

3.1 ข้อความในแต่ละข้อตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของบุคคลทั่ว ๆ ไป (ข้อ ก.) และตัวท่านเอง (ข้อ ข.) หรือไม่ โดยตัดสินว่าปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ และมีความรู้สึก เช่นนั้นมากน้อยเพียงใด

3.2 เลือกการเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่คิดว่าเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (ก) แทนที่วิทุรย์จะบอกว่าเงินเดือนน้อยและไม่พอใช้ เขากลับพยายามวางแผนการใช้เงินในครอบครัวอย่างประหยัดที่สุด จึงไม่เกิดปัญหาเดือดร้อน

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างวิทุรย์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวิทุรย์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

วิธีตอบพิจารณาค้างนี้ :-

ของหมายเลข 1	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อยที่สุด
ของหมายเลข 2	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อย
ของหมายเลข 3	หมายความว่า	ปฏิบัติเพิ่มขึ้นจาก 2
ของหมายเลข 4	หมายความว่า	ปฏิบัติปานกลาง
ของหมายเลข 5	หมายความว่า	ปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากปานกลาง
ของหมายเลข 6	หมายความว่า	ปฏิบัติมาก
ของหมายเลข 7	หมายความว่า	ปฏิบัติมากที่สุด

แบบทดสอบ

1. เมื่อทางโรงสีในหมู่บ้านใช้กลโกงชาวบ้านจากการซื้อข้าว กำนันสินเป็นผู้ที่รู้ในเรื่องนี้จึงได้เข้าไปช่วยจัดการ จนชาวบ้านได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อข้าว ขณะเดียวกันกำนันสินต้องยอมให้ลูกชายที่เป็นช่างเครื่องอยู่ในโรงสีออกจากงานตามข้อเสนอของทางโรงสี เมื่อลูกชายถูกปลดจากงานแล้ว กำนันสินรู้สึกเสียใจที่คนหัวงชาวบ้านมากกว่าลูกชาย

- ก. ผู้คนอื่นๆ รู้สึกเช่นกำนันสินเพียงใด ?
น้อยที่สุด 1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นกำนันสิน ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด 1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

2. สุวัจน์ เป็นผู้เห็นแก่ผลการชนะคนร้ายฆ่าหญิงชรา และรู้ว่าไม่ใช่พงษ์เทพเป็นฆาตกรตามที่กำลังถูกพิพากษาคดี และต้องการพยานสำคัญอยู่ แม้ว่าจะเป็นการเสียเวลาประกอบอาชีพบ้าง สุวัจน์ก็ยอมเดินทางไปเป็นพยานให้ผู้บริสุทธิ์อย่างพงษ์เทพจนพ้นจากคุก

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างสุวัจน์เพียงใด ?
น้อยที่สุด 1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสุวัจน์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด 1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

3. งานโดยหน้าที่มีมากอยู่แล้ว เมื่อต้องมาพบกับการชุมนุมเรียกร้องของคนบางกลุ่ม ทำให้นายอำเภอรู้สึกเห็นคเห็น้อยยิ่งขึ้น แต่เขาก็ได้สั่งเจ้าหน้าที่ให้ชุมนุมเหล่านั้นได้เข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ จนเป็นที่พอใจ

- ก. นักปกครองอื่น ๆ ปฏิบัติเช่นนี้เพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นนายอำเภอ ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

4. ประพนธ์เป็นหัวหน้าสำนักงานใหญ่ได้ออกตรวจงานสาขาย่อยต่างจังหวัดในช่วยงานของตน พบว่าหัวหน้างานในสาขาหนึ่งค่าเนื้องานต่ำกว่าที่รายงานให้คนทราบ ประพนธ์จึงแสดงความแปลกใจพร้อมทั้งชี้แจงถึงประชดให้หัวหน้าสาขาย่อยรู้ถึงผลดีผลเสียของการรายงานเท็จ ขณะอยู่ต่อหน้าพนักงานทั้งหลาย

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ กระทำอย่างประพนธ์เพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นประพนธ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

5. จากการตัดสินใจเข้าหมู่บ้าน ถ้าตัดสินใจนั้นท่านจะยอมมากและคุณภาพของถนนก็ยอมลดลงมา ส่วนทางตรงนั้นจะไม่ผ่านบ้านท่านนั้นและเมื่อเสร็จด้วยงบประมาณเดียวกัน จะทำให้ถนนมีคุณภาพดีกว่า เพราะเป็นทางตรงกว่า ท่านนั้นสำคัญ จึงยอมให้การตัดสินใจเป็นทางตรงและไม่ผ่านบ้านคนหลังจากการตัดสินใจแล้ว ท่านนั้นสำคัญเสียค่ายมาก และท่านนั้นเองที่ห่วงคนส่วนใหญ่มากกว่าตัวเอง

- ก. ผู้นำทั่ว ๆ ไป รู้สึกเงินท่านนั้นสำคัญเพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นกำนันสำคัญ ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

6. เมื่อค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้วีเรียซึ่งมีฐานะค่อนข้างแน่นอนอยู่แล้ว และต้องรับผิดชอบครอบครัวเพียงคนเดียวต้องได้รับความระส่ำระสายภายในครอบครัว ผู้บังคับบัญชาทราบดี จึงหาช่องทางต่าง ๆ ให้เขาได้ทำงานพิเศษ จนครอบครัวอยู่รอดได้

ก. ผู้บังคับบัญชารับทราบ ๖ ปฏิบัติเช่นนี้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นผู้บังคับบัญชาท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ✓ 7. เมื่อบรรจุจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งแล้ว ได้ไปสมัครงานที่บริษัทในสายงานที่ตนเรียนมา ผู้จัดการบริษัทตั้งใจไว้ก่อนแล้วว่า จะไม่รับบุคคลที่จบจากมหาวิทยาลัยที่บรรจุเรียนมาทำงาน ดังนั้นผู้จัดการจึงแสดงความไม่เต็มใจและไม่ค่อยสนใจนักที่จะรับใบสมัครของบรรจุไว้ตามมารยาท

ก. ผู้จัดการอื่น ๆ กระทำเช่นนี้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นผู้จัดการ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

8. นิพนธ์ แก่ปัญหาเรื่องการเข้าใจผิดต่อกันของพนักงานใต้บังคับบัญชาได้สำเร็จโดยไม่ให้กระทบกระเทือนทั้งสองฝ่าย ต่อมาไม่นานบุคคลบางกลุ่มในวงงานเดียวกัน ก็พยายามยุแหย่ผู้อยู่ในปกครองของนิพนธ์ให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีกพร้อมทั้งก่อให้เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อกัน นิพนธ์รู้สึกเจ็บแค้นคนกลุ่มนั้นมากและรอโอกาสแก้แค้นตลอดมา

ก. หัวหน้าอื่น ๆ รู้สึกเช่นนิพนธ์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นหัวหน้าท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

9. อำนวย มิ่งานควนคืองานเขียนรายงานการประชุมส่งหัวหน้า เพราะตนสะสมไว้หลายวันแล้ว และเป็นช่วงที่ต้องทำงานกลุ่ม เพื่อบูรณะโรงเรียนให้หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ดังนั้นขณะเพื่อบ ๆ ร่วมทำงานของกลุ่มกันอยู่ อำนวยจึงปลีกตัวไปเขียนรายงาน เมื่อทราบภายหลังว่าเพื่อน ๆ ไปรู้ว่าคนปลีกมาทำงานส่วนตัว เขาจึงรู้สึกสบายใจที่งานส่วนตัวเสร็จทัน

- ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นอำนวยเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นอำนวย ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

10. เมื่อโรงงาน นึกาไร เพิ่มขึ้น โดยส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพของคนงานแล้ว
จีนว๊ฉั่น ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการจะได้แบ่งกำไรส่วนหนึ่งให้แก่คนงาน เพื่อ
เป็นเงินตอบแทนที่ทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

- ก. นายจ้างอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างจีนว๊ฉั่นเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นจีนว๊ฉั่น ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

11. งานก่อสร้างรับเหมาที่พัฒนาชุมชนอยู่เกือบหมดสัญญาการก่อสร้าง พืชพันธ์จึง
ระดมคนงานเพิ่มอีกเท่าตัวทำให้คนงานเก่าทำงานนอกเวลาได้น้อยลงพวกเขา
ต่างก็ซุบซิบกันหาหัวหน้าว่าขาดการวางแผน เป็นเหตุให้พืชพันธ์เกรี้ยวกราดและ
หาเรื่องกับลูกน้องเก่าเสมอเมื่อมีโอกาส

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ กระทำเช่นพืชพันธ์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นพืชพันธ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ 12. หลังจากอภิปรายปัญหากันในหอประชุมแล้ว วิวัฒน์ก็ยอมรับวิธีการแก้ปัญหาใน
สายงานบางอย่างของสุจินต์ ซึ่งเป็นคนอยู่ไต่บังกับปัญหาอย่างเต็มที่ โดย
ยอมรับว่าวิธีการของเขานั้นไม่ดีเท่า

- ก. คนอื่นกระทำอย่างวิวัฒน์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นวิวัฒน์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

13. ประชาชนในอำเภอหนึ่งไม่ค่อยสนใจและร่วมมือกับหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ของรัฐบาล
เพราะหัวหน้าหน่วยติดต่อกับชาวบ้านแค่เฉพาะงานในหน้าที่ กรันรู้ว่าวิธีนั้นทำให้
เสียงาน เขาจึงออกอมเงินเบี้ยเลี้ยงมาใช้ในการสร้างสัมพันธ์กับชาว
บ้าน โดยเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับชาวบ้าน เช่น งานบวช แต่งงานและ
อื่นๆ เพื่อสร้างความสนิทสนมกับชาวบ้าน อันจะเป็นการชักจูงการพัฒนาความ
เจริญของหมู่บ้าน ต่อมาหัวหน้างานรู้สึกเสียค่าเงินและเวลาที่ไต่ทุมเหไปแล้ว
มากกว่าการพัฒนาหมู่บ้าน

- ก. หัวหน้าคนอื่น ๆ รู้สึกเช่นหัวหน้าหน่วยเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นหัวหน้าหน่วย ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นหรือไม่ ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ 14. ในวงสนทนาประพจน์มักจะถ่วงถ่วงถึงความสามารถของตนอยู่เสมอ ทั้งที่ตนเอง
ไม่รู้จริงสักเรื่อง ถ้าสมมติอยู่ในวงสนทนาด้วย สมพงษ์จะพูดประชดแดกดัน
ต่อประพจน์ จนทำให้เขาต้องขวยเขินและเสียหน้าในที่สุด

- ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างสมพงษ์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสมพงษ์ ท่านจะกระทำเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

15. จากการประชุมสรุปผลงานในกรณีที่ผ่านมานี้ สักการะถึงเรื่องที่ยังค้าง
ปัญหาเคียวางโครงการและล้มเหลวไปแล้วในที่ประชุมในเชิงเสนอแนะ ทำ
ให้ผู้บังคับบัญชารู้สึกไม่พอใจโดยแสดงออกอย่างเห็นได้ชัด

ก. ผู้บังคับบัญชาอื่น ๆ รู้สึก เช่นนี้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นผู้บังคับบัญชา ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

16. จาร์สเป็นคู่แข่งที่สำคัญของสมคิดในการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นกำนันของตำบล
ในชนบทแห่งหนึ่งก่อนวันเลือกตั้งเล็กน้อย จาร์สยังเฝ้าดูป่วยกระตือรือร้นด้วยโรค
ท้องร่วงอย่างแรง กองนำส่งโรงพยาบาลในเมืองแก่ชาคพาหนะ สมคิดรู้ข่าว
และทราบวาญาห์ของจาร์สคงมาว่าจ้างรถยนต์ของเขา เพราะแถวนั้นมีรถ
ของเขาเพียงคันเดียว สมคิดจึงแกล้งทำรถเสียไม่สามารถช่วยเหลือจาร์สทัน
ในที่สุดจาร์สถึงแก่ชีวิต ในเวลาต่อมาสมคิดตั้งใจของสมคิด

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติบ้างสมคิดเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นสมคิดท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

17. ประสิทธิ์ ได้สละเวลาส่วนตัว ที่เคยทำงานพิเศษหาเงินหลังเวลาราชการ
มาช่วยจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคพร้อมกับเพื่อนในที่ทำงานเดียวกัน รวบรวมไว้
บริจาคให้ราษฎรในบำเภของตน หลังจากได้รับภัยจากธรรมชาติ โดยไม่
รู้สึกเสียสละความเหน็ดเหนื่อยและเวลาที่ต้องหาเงินพิเศษเลย

ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นประสิทธิ์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นประสิทธิ์ ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

18. แม้ว่าอุทัยเคยถูกผู้นำหมู่บ้านคนขาวจับลงแก่งสมัยที่อุทัยเป็นผู้นำหมู่บ้าน
อุทัยก็ได้ช่วยพัฒนาหมู่บ้านเป็นอย่างดี เพราะเห็นว่าผู้นำคนนี้ พยายามดียวก
พัฒนาหมู่บ้านจริง ๆ จึงให้อภัยเรื่องในอดีตที่ตนก่อขึ้นมา

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างอุทัยเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นอุทัย ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

19. รองฤทธิ์ ไคลงโทมพิชัย ซึ่งเป็นคนอยู่ใต้ปกครองของเขาย่างงูใจเจ็บ
เท่าที่อำนาจจะมีให้ โดยผ่านชั้นตอนอย่างไม่ถูกต้อง เพราะพิชัยกระทำผิดโดย
ล่วงเกินต่อญาติสนิทของรองฤทธิ์ผู้เป็นหัวหน้า

- ก. หัวหน้าทั่ว ๆ ไป ปฏิบัติอย่างรองฤทธิ์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นรองฤทธิ์ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

20. สมานเสียเปรียบค่าการทำงานและค่าจ้างเล็กน้อยกับเพื่อนร่วมงานที่เป็นคู่แข่ง
คนหนึ่งอยู่แล้ว เมื่อคู่แข่งบังเอิญหาผิดในหน้าค่าง่ายอย่าง สมานจึงถือโอกาส
ยกเป็นเรื่องขึ้นมาโจ่งก็เพื่อข่มขู่และคนให้ดีขึ้นทันที

- ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างสมานเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสมาน ท่านจะกระทำเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

21. อาจารย์สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง เห็นว่าโรงเรียนในชนบทขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่สำคัญ ๆ จึงจัดอุปกรณ์การสอนจำนวนหนึ่งให้ โดยที่ตัวเองต้องเสียสละไม่ซื้อของส่วนตัวมาอย่างที่ต้องการ เมื่อให้ไปแล้วอาจารย์รู้สึกเสียสละที่ต้องจ่ายเงินไปโดยไม่ไถ่ซื้อของตัวเอง

ก. คุณอื่น ๆ รู้สึกเช่นอาจารย์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นอาจารย์ ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

22. เนื่องจากมีแขกมาในงานแต่งงานมาก ทำให้สมยศ ซึ่งเป็นเจ้าภาพออกมาต้อนรับผู้บังคับบัญชาเข้าไป ผู้บังคับบัญชาจึงไม่ค่อยพอใจ และกล่าวกับสมยศเป็นเชิงนอยใจว่าไม่เห็นความสำคัญของตน

ก. ผู้บังคับบัญชาอื่น ๆ รู้สึกเช่นนี้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นผู้บังคับบัญชา ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ (23). วิสันต์ ได้พบเพื่อนเก่าคนหนึ่ง ซึ่งมาติดต่องานในบริษัทตน ด้วยความดีใจ จึงพักท้ายกันนานไปหน่อย ผู้จัดการจึงแกล้งพูดกับพนักงานคนอื่นในท่านองเตือนให้วิสันต์ทำงานด้วยความกระตือรือร้น จนทำให้เพื่อนของวิสันต์ต้องรีบออกจากบริษัท

ก. หัวหน้าอื่น ๆ กระทำเช่นผู้จัดการคนนี้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นผู้จัดการ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

24. มานิต ทำงานผิดพลาดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการ ทำให้วิรุฬ ซึ่งเป็นหัวหน้า
ต้องถูกตำหนิ แต่วิรุฬเป็นหัวหน้าเพียงกล่าวแนะนำมานิตในทางที่ถูกต้องและ
ให้กำลังใจในการทำงานต่อไป

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างวิรุฬ เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นวิรุฬ ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

25. สันติ เป็นสมาชิกใหม่ในการทำงาน จึงเป็นผู้ตามที่ดีและทำงานในขอบเขต
จำกัด ทำให้ผู้บังคับบัญชามองข้ามเขาไปเพราะคิดว่าเขามีคุณวุฒิต่ำกว่าเพื่อน ๆ
แม้จะทราบภายหลังว่าสันติมีความสามารถในงานชิ้นหนึ่งมาก ผู้บังคับบัญชา
ก็ไม่ยอมเชื่อและไม่ยอมไต่ถามสันติอีกด้วย

- ก. ผู้บังคับบัญชาอื่น ๆ กระทำเช่นนี้เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นผู้บังคับบัญชา ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

26. งานในสำนักงานเริ่มตกต่ำและฐานะไม่มั่นคง วีระศักดิ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าและ
อยู่ในฐานะที่จะเอาตัวรอดได้โดยลาออกไปทำกิจการใหม่ที่คิดว่า แต่ความ
เป็นหัวรูดจะถูกลองจะถูกลอง เขาจึงอุทิศตนทำงานร่วมกันต่อไปอย่างเต็มที่

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างวีระศักดิ์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นวีระศักดิ์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

27. ประสิทธิภาพได้ให้สัมภาษณ์ น.ส.ท. ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ ที่ท่านทำผิดพลาดลงไปแล้ว โดยการโยกกองให้หัวหน้าของคนที่ได้รับผิด ที่คิดว่าความจริงเป็นเรื่องของประสิทธิภาพเพียงคนเดียว เมื่อมองย้อนไปเป็นหัวหน้า ทราบ จึงให้สัมภาษณ์ได้ตอบอย่างโกรธเคืองที่ประสิทธิภาพไม่รับผิดชอบในเรื่อง ของประสิทธิภาพ

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ ปฏิบัติเช่นนี้เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นรองท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

28. นุกลชอบทำงานในตำแหน่งบริหารเพียงตำแหน่งเดียว เพื่อจะได้ผลงานอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันเขาได้ปฏิเสธที่จะรับตำแหน่งต่าง ๆ แม้ตำแหน่งเหล่านั้น จะทำให้นุกลมีอำนาจและมีหน้ามีตา ก็ยังสละทิ้ง ๆ ที่รู้ว่า ถ้ายังรักษาสีทือ เป็นหัวหน้างานไว้หลาย ๆ แห่ง จะช่วยให้ตนรักษาราชการไว้ได้ เมื่อ ปฏิเสธไปแล้ว นุกลไม่รู้สึกละอายใจตำแหน่งเหล่านั้นเลย

- ก. ผู้บริหารอื่น ๆ รู้สึกเช่นนุกลเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นนุกล ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ (29). ประสงค์ ซึ่งเคยผ่านงานด้านสหกรณ์ของโรงเรียนมาก่อน ได้เป็นหัวหน้า ทำงานร่วมกับครูอื่น ๆ ซึ่งไม่มีประสบการณ์มาก่อนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง เมื่อ ปลายปีพบว่าสหกรณ์ต้องขาดทุนเพราะการทำงานไม่รัดกุมพอ ประสงค์สามารถ รักษาชื่อเสียงของตนไว้ได้โดยการหักลบคนอื่น ๆ ว่ายังไม่ทันต้องงานอยู่ ทั้ง ที่ความจริงแล้วประสงค์ทำงานผิดขั้นตอนเอง

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ กระทำเช่นประยงค์เพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นประยงค์ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

30. ไพฑูรย์ เป็น ปลัดอำเภอที่ได้รับการความสำเร็จในการปกครองมาแล้ว เมื่อทางจังหวัดประสบกับปัญหาจากการปกครองในเขตที่กั้นการแห่งหนึ่ง ไพฑูรย์เป็นคนหนึ่งในจำนวนปลัดหลาย ๆ คนที่ถูกเรียกมาปรึกษาในที่สุดเพื่อคนส่วนใหญ่ที่กำลังมีปัญหา ไพฑูรย์ยอมไปแก้ปัญหาโดยไปประจำในเขตที่กั้นการนั้น ด้วยความสมัครใจ การไปครั้งนี้เขาต้องเสียอิทธิพลและอำนาจที่เคยมีอยู่ แต่ไพฑูรย์ก็ไม่รู้สึกเสียดายเลย

- ก. นักปกครองคนอื่น ๆ รู้สึกเช่นไพฑูรย์เพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นไพฑูรย์ ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

31. สินชัยได้จ่ายเงินสำรองจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นทุนหาเงินช่วยนักเรียนยากจนปรากฏว่าได้เงินตามโครงการคณะกรรมการลงมติให้จ่ายดอกเบี้ยแก่สินชัยด้วย เพราะเขามีบุตรคนที่โครงการนั้นมากอยู่แล้ว แต่สินชัยไม่รับเพียงแต่ขอรับทุนคืนตามที่ตกลงไว้เท่านั้น

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างสินชัยเพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสินชัย ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

32. ขณะที่อาพลกล่าวปราชัยในงานศิษย์เก่าฐานะประธานรุ่น ในงานเลี้ยงสังสรรค์ เขาสังเกตเห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจ จึงได้กล่าวตอนท้ายอย่างไม่พอใจและลงจากเวทีอย่างอารมณ์เสีย

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างอาพลเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นอาพล ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

33. สหกรณ์โคนม แห่งหนึ่งต้องประสบกับการขาดทุนมานาน วิโรจน์ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารมานานแล้ว ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ กิจกรรมของสหกรณ์ก็ยังคงเดิม สมาชิกส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าสหกรณ์จะคงตัวอยู่ได้ก็ต่อเมื่อวิโรจน์ต้องสละตำแหน่ง และเลือกผู้บริหารและคณะกรรมการขึ้นใหม่ โดยวิธีเลือกตั้ง เพื่อเห็นแก่ส่วนรวมวิโรจน์จึงยอมสละตำแหน่งผู้บริหารในเวลาต่อมาทุกครั้งวิโรจน์คิดถึงตำแหน่งนี้ เขารู้สึกเสียใจที่ห่วงคนส่วนรวมมากกว่าตำแหน่งของตนเอง

ก. ผู้บริหารทั่ว ๆ ไป รู้สึกเช่นวิโรจน์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวิโรจน์ ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

(34) ประยูรเล่าว่าเขามีความสามารถในการออกแบบบ้านแบบไทย ๆ แต่เพื่อนสมาชิกแสดงกิริยาเหมือนไม่เชื่อ ประยูรจึงคุยโอ้อวดไปพร้อมทั้งยกตัวอย่างถึงผลงานของตนที่ประสบความสำเร็จมาแล้วให้ฟังอีก ด้วยท่าทางที่ถือการเอาชนะ

ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างประยูรเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นประยูร ท่านจะกระทำเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

35. เมื่อวันชัยปฏิบัติงานก่อกำภายในหน้าที่ของสมปองโดยไม่รู้ตัว เพราะอยู่คนละกรรมกองกัน สมปองจึงกล่าวโจมตีวันชัยว่าไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ทำให้วันชัยรู้สึกเกิดอคตมาก เพราะเขาคิดว่าเรื่องเท่านั้นไม่น่าถึงกับโจมตีกันเลย

- ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นวันชัยเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นวันชัย ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

36. สมยศ ต้องเกิดอุปสรรคเนื่องจากย้ายครอบครัวไปอยู่ต่างจังหวัด เพราะรถทางบริษัทที่คนทำงานอยู่ให้มาช่วยขนย้ายนั้น ไม่สามารถบรรทุกสิ่งของได้หมด ประจวบซึ่งเคยเป็นหัวหน้าของสมยศ จึงได้นำรถกระบะของตนมาช่วยขนเพิ่มอีกคันหนึ่ง จึงบรรทุกของไปได้หมด

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างประจวบเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นประจวบท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

37. ภุชงกร่องผู้ว่า ก.ท.ม. ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนขณะที่เสริซึ่งเป็นผู้ว่า ก.ท.ม. ไปดูงานต่างประเทศว่าผู้ว่า ก.ท.ม. ได้ยืนยันกับคนว่าโครงการชุกชุมโมงค์รอดสี่แยกต่าง ๆ เพื่อแก้จราจรติดขัดนั้นมีทางเป็นไปได้ แต่สื่อมวลชนส่งข่าวว่าภุชงกร่องผู้ว่า ก.ท. ม. เห็นด้วยเฉพาะโครงการชุกชุมโมงค์ได้คินอย่างมาก ส่วนวิธีอื่น ๆ เช่น สะพานลอยบัน อัสสมัย ซึ่งทำให้เสริถูกวิพากษ์วิจารณ์มาก เมื่อเสริรู้เรื่องนี้จากสื่อมวลชนจึงไม่พอใจภุชงกร่อง และได้ปฏิเสธข่าวให้สัมภาษณ์เช่นนั้น พร้อมทั้งโจมตีภุชงกร่องว่าพยายามทำลายชื่อเสียงของตนอย่างโง่งม

- ก. ผู้บริหารอื่น ๆ กระทบใจแค่เพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นแบริ ท่านจะกระทบใจเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ 38. ในการสัมมนาผู้นำที่มีผลงานที่ล้มเหลวมาแล้ว ศักดิ์ชัยซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 จึงได้กล่าวเป็นเชิงตักเตือนเข้าร่วมสัมมนาว่า ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริง
 และเทคนิคในการปฏิบัติงานที่มานมา จึงทำให้ไม่ได้ผลงานตามความมุ่งหมาย

- ก. ผู้นำคนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างศักดิ์ชัยเพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นศักดิ์ชัย ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

39. สมศักดิ์ยอมเห็นคเห็น้อยในการช่ยบริการผู้นำติดตอราชการ มากกว่าที่จะ
 เป็นเฉยและนั่งสบายอยู่กับโต๊ะ โดยไม่ช่วยประชาชนติดตองานได้อย่าง
 สะดวกยิ่งขึ้น ต่อมาเขาารู้สึกเสียดายกำลังงานที่ทำอย่างนั้นมากกว่าจะช่วย
 บริการ

- ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นสมศักดิ์เพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสมศักดิ์ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

40% ประเสริฐจะสละทรัพย์สินให้นักเรียนผู้ยากจนที่ขาดทุนทรัพย์เสมอ เพราะคิดว่า
 ตนเองอยู่ในฐานะไม่เดือดร้อนเรื่องเงินแล้ว แม้จะได้รับคำท้วงติงจาก
 เพื่อน ๆ ว่าเขายังอยู่ในฐานะไม่ร่ำรวยก็ตาม

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างประเสริฐเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นประเสริฐท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
41. นอกจากหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่แล้ว โภคผลขอสละสิทธิ์ที่จะรับอีกตำแหน่งหนึ่ง เพราะ
รู้ว่าตัวเองไม่มีเวลาพอที่จะทุ่มเทกำลังกายและกำลังสติปัญญาให้ราชการ
ได้ในอีกตำแหน่งหนึ่ง และเชื่อว่าเมื่อให้โอกาสคนอื่นได้เข้ามาทำงาน
ย่อมจะได้ผลงานที่ดีกว่า แต่เมื่อสละสิทธิ์ไปจริง ๆ แล้วโภคผลกลับรู้สึกเสีย
ภายในตำแหน่งที่ตนปฏิเสธไปนั้น

- ก. นักบริหารอื่น ๆ รู้สึกเช่นโภคผลเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นโภคผลท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
42. นายสอนเป็นลูกบ้านของตำบลหนึ่งได้วิ่งเต้นชักชวนเพื่อนบ้านออกเงินติดตั้ง
ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน เพื่อนบ้านส่วนใหญ่เห็นด้วย เมื่อกำนันรู้ข่าวทั้งที่ตนก็ไม่
ค่อยสนใจลูกบ้านนัก ก็รู้สึกโกรธเคืองนายสอนมาก ที่ไม่เคารพหน้าที่ของ
ผู้นำ จึงได้กล่าวห้ามปรามและให้รายนายสอน จนลูกบ้านพากันเข้าใจนายสอน
ผิด

- ก. ผู้นำคนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างกำนันเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นกำนัน ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ 43. ประพันธ์ จะกล่าวกับคู่สนทนาด้วยถ้อยคำที่เยาะเย้ยและแสดงอาการขบขัน
เมื่อคู่สนทนามาลองพุ่มปัญญาคน แล้วจนคอบัญหาของคนในที่สุด

- ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างประหลาดเพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นประหลาด ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

44. ✓ ประทีป เป็นเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งของบริษัท ต้องการใช้เครื่องคำนวณในงานด่วนที่เพิ่งได้รับ แต่เขาสืมนำเครื่องคำนวณมา จึงขอใช้เครื่องคำนวณจากบริษัทก่อน เพราะงานของบริษัทยังไม่รับด่วน แต่ได้รับการปฏิเสธจากบริษัท เพราะประทีปเป็นคู่แข่งการทำงานที่สำคัญของบริษัท

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างบริษัทเพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นบริษัท ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

45. สมศักดิ์ได้เป็นผู้นำหมู่บ้านคนใหม่ เขาได้ยืมชาวบ้านวิจารณ์กันเสมอว่าเขาทำงานสู่ผู้นำคนเก่าไม่ไ้ เมื่อมีงานสำคัญขึ้นสิ่งที่ชาวบ้านต้องใช้ประโยชน์โดยตรง ถึงหมู่บ้านคือการซ่อมสะพานข้ามคลองที่เกิดอุบัติเหตุกระเด็นหัก ด้วยความผูกใจเจ็บ สมศักดิ์จึงเกลียดชังอย่างล้นพ้นจนชาวบ้านเดือดร้อน

- ก. ผู้นำคนอื่น ๆ กระทำเช่นสมศักดิ์เพียงใด ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสมศักดิ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
 น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

46. สมาชิกทำงานผิดพลาดเสมอและเป็นผลเสียต่อสมบัติโดยตรง พงษ์ศักดิ์ซึ่งเป็น
ผู้บังคับบัญชาของเขาจึงอนุญาตสมบัติมาฝึกงานและหาความรู้พิเศษจากคนนอก
เวลาราชการได้

ก. ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบอย่างไร พงษ์ศักดิ์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นพงษ์ศักดิ์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

47. มนัส เป็นลูกน้องในบังคับบัญชาของสุภชัย มนัสยอมให้สุภชัยผู้เป็นหัวหน้า
เอาความคิดของตนที่เคยเสนอเป็นบทความไปเผยแพร่ในนามของหัวหน้า
เป็นต้นของความคิดนั้นได้ เพราะมนัสต้องการให้บทความนั้นได้เผยแพร่แก่
คนส่วนใหญ่อื่นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมนัสไม่รู้เสียเลย
เลยว่าตัวเองจะก่อมีชื่อเสียงในความคิดนั้น

ก. คนอื่น ๆ รู้จักงานมนัสเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นมนัส ท่านจะรู้จักเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

48. จรูญจะพูดถึงแต่ส่วนดีในกิจการของบริษัท และเมื่อมีโอกาสได้พบปะกับผู้คน
มาก ๆ ค่อยแล้ว จรูญก็จะพูดในลักษณะยกตนข่มท่านอยู่เรื่อย เพื่อให้คนอื่น
ได้เห็นส่วนดีในบริษัทตนมาก ๆ ซึ่งความจริงแล้วบริษัทของเขาเป็นเช่นนั้นจริง ๆ

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างไร จรูญเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นจรูญท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

49. นวัตกรรมลดต้นทุนในการสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้โอกาสคนอื่นได้เข้ามาบริหารงานแทนตน แม้ตามระเบียบเขาสามารถจะเข้ารับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งเดิมต่อไปได้ เมื่อการเลือกตั้งผ่านไป นวัตกรรมนี้เสียค่าตำแหน่งมาก

- ก. ผู้บริหารคนอื่น ๆ รู้สึกเช่นนี้เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นนักวิทย์ ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

50. ประยุทธ์ เป็นครูสอนอยู่โรงเรียนแห่งหนึ่งในชุมชนที่มีความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยี โดยปกติในเวลาราชการประยุทธ์ทำงานหนักอยู่แล้ว เมื่อนักเรียนบางกลุ่มต้องการเรียนเพิ่มเติมในเวลาว่างเลิกเรียนอีกเพื่อให้ได้ความรู้ในวิชาการลึกซึ้งยิ่งขึ้น ประยุทธ์ก็ได้สละเวลาสอนให้โดยไม่คิดค่าตอบแทนใด ๆ

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างประยุทธ์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นประยุทธ์ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ 51. เมื่อผู้ใหญ่บ้านของถนนไม่พัฒนาหมู่บ้าน นายเคซมักพูดถึงความเจริญของท้องถิ่นอื่นเสมอเมื่อพบผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจึงพูดประชดไปท่านองว่าอยากอยู่ที่เจริญก็ให้ย้ายไปอยู่หมู่บ้านอื่น พร้อมทั้งเดินทิ่มนายเคซไป

- ก. ผู้นำอื่น ๆ กระทำอย่างผู้ใหญ่บ้านคนนี้เป็นเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นผู้ใหญ่บ้าน ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

52. หัวหน้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกันกับรองหัวหน้าหลายเรื่อง วันหนึ่งหัวหน้าจึง
 ดำเนินในที่ประชุมว่า รองหัวหน้ามีความคิดไม่ก้าวหน้า รองหัวหนารู้สึกโกรธ
 แต่ไม่แสดงให้ปรากฏ กลับพยายามชี้แจงเหตุผลของตนด้วยท่าทีปกติ

ก. รองหัวหน้าอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างนี้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นรองหัวหน้า ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ✓ 53. พินิจเป็นผู้ถูกขากการขาทราย แคนุเคียวโนจกหวัดหนึ่ง ตั้งนั้นเมื่อถูกคำ
 คนใดที่ทนไม่ชอบ พินิจก็จะแคงอาการไม่สนใจลูกก้าและไม่เกิมใจที่จะขาย
 ให้

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างพินิจเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นพินิจท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

54. ราเชนทร์ เป็นคนหนึ่งในคณะกรรมการขององค์การเพื่อการเกษตร ทุกคน
 ในอำเภอที่เป็นสมาชิกมีผลประโยชน์ร่วมกัน ต่อมากรรมการส่วนใหญ่เพียง
 แค่ใช้สิทธิพิเศษเท่านั้น แต่ไม่ค่อยสละเวลามาช่วยองค์การ เพื่อเห็นแก่
 ส่วนรวม ราเชนทร์จึงสละเวลามาทำงานให้้องการนั้นมากกว่าปกติ จน
 องค์การนั้นบรรลุเป้าหมาย จากการเสียสละของเขานั้นราเชนทร์ไม่รู้สีก
 เสียคายเวลาและแรงงานที่ไ้ทำไปเลย

ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นราเชนทร์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นราเชนทร์ ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

55. เนื่องจากสุนทรเคยทำงานด้านบริหารมาก่อน บัญยงค์จึงขอคำแนะนำด้านเทคนิคบริหารงานบางอย่างจากสุนทรในฐานะเพื่อนร่วมงาน สุนทรจึงได้ชี้แนวทางต่าง ๆ ให้ทราบอย่างไม่ปิดบัง

ก. ผู้บริหารอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างสุนทรเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นสุนทร ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

56. ภูมิรินทร์ เป็นนักบริหารงานที่เก่งและมีชื่อเสียง เมื่อทางธนาคารสาขาของธนาคารเปิดงานใหม่อีกแห่งหนึ่งขึ้น ด้วยความใหญ่โตงานด้านนั้น ภูมิรินทร์จึงทำงานผิดพลาด ลูกน้องในสำนักงานจึงกล่าวถึงเรื่องที่ภูมิรินทร์ทำงานผิดไปในทางที่ไม่ดี ทำให้ภูมิรินทร์ รู้สึกใจเจ็บกับผู้ที่กล่าวถึงตนเช่นนั้นมาก

ก. นักบริหารอื่น ๆ กระทำเช่นภูมิรินทร์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นภูมิรินทร์ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

✓ (57). สติธิชัยแสดงความพอใจออกมาอย่างเต็มที่ เมื่อในกลุ่มเพื่อนพูดเข้าหาหยกคนอื่น ๆ แต่เมื่อกล่าวถึงเรื่องของตนเองบ้าง เขาจะแสดงความแข็งกร้าวขึ้นมาทันที

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างสติธิชัยเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นสติธิชัย ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

58. นอกจากทำงานในหน้าที่แล้ว วิทยาจะแบ่งเวลาส่วนตัวมาทำงานให้สมาคม โดยไม่คิดค่าตอบแทนใด ๆ บางครั้งถึงกับต้องรบกวนนอนเข้ากว่าปกติ เพื่อไปทำงานให้สมาคมก่อน วิทยาไม่รู้สึกเสียค่ากำลังและเวลาเลยที่สละให้ส่วนรวมเช่นนั้น

- ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นวิทยาเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นวิทยา ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

59. สมโภชน์ ได้ทำงานในหน้าที่ของคนจากการเป็นลูกจ้างรายวันอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ยังแข็งแรงอยู่ เมื่อเขาแก่ตัวลงจึงทำงานได้ปริมาณต่ำกว่ากำหนดบ้าง เพราะตั้งขาไม่อำนวย ผู้จัดการโรงงานก็ยังคิดค่าแรงให้เต็มที่โดยไม่หักค่าแรงที่ทำงานลดลงไป

- ก. ผู้จัดการอื่น ๆ ปฏิบัติเช่นนี้เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นผู้จัดการ ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

60. กำนันผิน ไปรับคำสั่งจากทางอำเภอต่ำกว่าปกติมาก แม้ว่าจะเป็นเรื่องความก็ตาม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าเป็นเช่นนั้นมาหลายครั้งแล้ว จึงรู้สึกไม่พอใจ และได้คุกคามออกไปอย่างอารมณ์เสีย ทำให้กำนันรู้สึกอับอายมาก

- ก. ผู้บังคับบัญชารู้ตัว ๆ ไป ปฏิบัติเช่นนี้เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นผู้บังคับบัญชา ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ✓ 61. ด้วยความรีบร้อนของสมัย จึงรีบงานไปทำอย่างผิดเป้าหมาย แต่เขาได้กระทำอย่างดีที่สุด เมื่อหัวหน้าไปตรวจจึงรู้ว่าผิดเป้าหมาย ทำให้หัวหน้างานตำหนิเขาในทำนองว่ามีความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ กระทำเช่นนี้เพียงใด
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นหัวหน้าท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

62. ไสวถูกกล่าวกระห่มกระเทียบขณะร่วมอภิปรายกลุ่ม ว่าชอบทำตัวเป็นนักพรต เข้าลักษณะมือถือสากปากถือศีล ชอบอ้างคำว่ารักชาติอย่างฟุ่มเฟือย พอได้โอกาสไสววิ่งตอบโต้อย่างเผ็ดร้อนและครบถ้วนด้วยความมั่นคงทอสะ

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างไสวเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นไสว ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

63. สมพิศ ซึ่งเป็นผู้จัดการ รู้ว่าค่าครองชีพและเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้คนงานผิดเคืองลง สมพิศจึงเพิ่มค่าแรงงานให้คนงานชายหญิงจนสมมูลกับค่าครองชีพ แม้ว่าหลังจากนั้นกำไรที่ได้จากการผลิตรายงานลดลงบ้างก็ตาม

- ก. นายจ้างอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างสมพิศเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสมพิศ ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

64. นรินทร์ รู้วิธีติดต่อกับไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพื่อเข้าหมู่บ้านเป็นอย่างดี กำนันมาปรึกษาในช่วงที่เขาต้องยุ่งกับงานอาชีพ แต่เพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้ไฟฟ้า นรินทร์จึงสละเวลาไปช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ในช่วงนั้นเขาได้พลาดโอกาสดีในการประกอบอาชีพไป เขาก็ไม่รู้เสียเลยเพราะถือว่าตัวเองได้ช่วยชุมชนยอมดีกว่า

ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นนรินทร์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นนรินทร์ ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

65. ขณะที่สมัครใจกำลังทำงานสำคัญอย่างขะมักเขม้น วิจิต ซึ่งเป็นผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ก็เข้ามาขัดจังหวะ โดยจะปรึกษาในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ บางอย่าง ทำให้สมัครใจอารมณ์เสีย และถนัดออกไป

ก. ผู้อยู่บังคับบัญชาทั่ว ๆ ไป ปฏิบัติอย่างสมัครใจเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นสมัครใจ ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

66. นายเบ้มจะต้องเสียที่นาทั้งหมดเมื่อตัดคลองผ่าน นายเบ้มจึงไม่ยอมเพราะนาเป็นที่ยาวความแนวคลอง ถ้าก็ไทยเป็นเจ้าของที่ดินใกล้กันที่ไม่เสียที่นา มาก ศักดิ์ไทยจึงแบ่งที่ดินของคนให้นายเบ้ม เพื่อให้การขุดคลองชลประทานสำเร็จ เมื่อการชลประทานเสร็จแล้ว ถ้าก็ไทยรู้สึกเสียค่าที่นาของคนมากกว่าการขุดคลองชลประทานเสียอีก

ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นศักดิ์ไทยเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นศักดิ์ไทย ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ✓ 67. วิจิตเป็นผู้กล่าวเปิดการสัมมนา ขณะที่กำลังกล่าวอยู่นี้ ได้มีเสียงจากผู้ทั้งไปเห็นถ้วยในสิ่งที่เขาพูด แต่วิจิตยังพูดต่อไปด้วยน้ำเสียงและท่าทางที่เป็นปกติ

ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างวิจิตเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวิจิต ท่านจะกระทำเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

68. กมล ได้เสนอผลงานให้บังกับบัญชาเหนือคนทราบ และได้รับความสำเร็จจากผลงานวันนั้นอย่างมาก กมลเห็นว่าผลงานชิ้นนั้นได้มาจากการร่วมแรงโดยหน้าที่ของเพื่อนร่วมงานในลำดับรองลงไป จึงให้ได้รับความสำเร็จและชื่อเสียงร่วมกัน

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างกมลเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นกมล ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ✓ 69. สนธยา ได้รายงานให้หัวหน้าทราบว่า ในกลุ่มสมาชิกของตนมีชัยศเพียงคนเดียวที่มีความคิดไม่ตรงกับหัวหน้าในงานซึ่งเพิ่งทำไปแล้ว ตามที่หัวหน้าต้องการทราบ เมื่อชัยศรู้ในภายหลังว่าสนธยารายงานเรื่องของตนให้หัวหน้าทราบ ชัยศจึงแสดงกิริยาที่แข็งกร้าวประชดสนธยาเสมอ เมื่ออยู่ต่อหน้าสนธยา

ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างชัยศเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นชัยศ ท่านจะกระทำเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

70. ประพจน์ได้ชักชวนข้อใดบ้างของลูกน้องสองฝ่ายตามความเป็นจริง แต่เมื่ออยู่
ถูกต้องอยู่ใกล้ชิดกับประพจน์ ทำให้ฝ่ายตรงข้ามกำหนดใจว่าสำคัญ เมื่อ
ประพจน์ทราบข่าวจึงรู้สึกโกรธพวคนั้นและได้คุกคามอย่างเกรี้ยวกราด

ก. หัวหน้าอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างประพจน์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นประพจน์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

71. พิชัยกับเสกสรรค์เป็นคู่แข่งทางการเรียนกันมาตลอด เมื่อใกล้สอบอาจารย์ขอ
ร้องให้ทั้งสองซึ่งถนัดคนละวิชาช่วยทบทวนให้เพื่อน ๆ ฟัง เสกสรรค์ช่วยทบทวนให้เพื่อน ๆ
โดย เสกสรรค์ช่วยทบทวนอย่างสูงความสามารถ เพื่อต้องการให้เพื่อนเข้าใจอย่าง
แท้จริง ขณะที่พิชัยเป็นฝ่ายรับฟังมากกว่าที่จะทวน

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างเสกสรรค์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นเสกสรรค์ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

72. สากรมีโอกาสจะกำหนดก่อสร้างโรงเรียนในราคาสูงเพื่อเอาค่าไ้มากได้
เพราะบริษัทของเขามีเครื่องมือทันสมัย สร้างได้มั่นคงแข็งแรง แต่เขาก็เอา
ค่าไ้น้อยโดยเห็นว่าเป็นการก่อสร้างในชนบทที่ยากจน เมื่อตกลงเรียบร้อยแล้ว
สากรรู้สึกเสียใจในภายหลังที่เขากำไรน้อยไป

ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นสากรเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นสากร ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

73. ศึกษาธิการอำเภอคนหนึ่งได้มอบเงินทุนเล่าเรียนส่วนตัวแก่นักเรียนที่ท่าตะแนน ได้คิดเขียนของอาเภอดำนวน 2,000 บาท เมื่อมอบทุนให้แล้วก็รู้สึกเสียกาย ภายหลัง เพราะตนเองต้องใช้เงินจำนวนหนึ่งเพื่อซื้อเฟอร์นิเจอร์เข้ามาอีก

- ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นศึกษาธิการอำเภอเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นศึกษาธิการอำเภอ ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

74. เมื่อธีระ ดำรงตำแหน่งนายช่างตรี ระดับหัวหน้าแผนกที่เทศบาลแห่งหนึ่ง ได้ถูกกลุ่มลูกน้องอ้างเอาตำแหน่งที่สูงกว่าธีระมาขู่ เพื่อไม่ให้ขัดผลประโยชน์ของพวกเขา ธีระไม่รู้สึกโกรธเคือง เพราะรู้ว่าสภาพเดิมเช่นนั้นอยู่ในสถานที่ราชการหลายแห่ง และจะต้องแก้ไข

- ก. หัวหน้าอื่น ๆ รู้สึกเช่นธีระเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นธีระ ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

75. ขณะที่นายสันต์เป็นครูอยู่ที่วนบทแห่งหนึ่ง เขามีโอกาสได้เรียนต่อ 'แต่ถ้าเขาไปเรียนก็จะทำให้ปริมาณครูที่ขาดอยู่ลดน้อยลงไปอีก เขาจึงตัดสินใจอยู่สอนต่อไป ต่อมาเมื่อนายสันต์คิดถึงอนาคตของตัวเองแล้ว ก็รู้สึกเสียกายโอกาสที่จะไปเรียนต่อเหลือเกิน

- ก. คนอื่น ๆ รู้สึกเช่นนายสันต์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นนายสันต์ท่านจะรู้สึกเช่นนั้นไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ✓ (76.) เสกสิทธิ์คิดว่าคู่สนทนาของทนายในงานเลี้ยงสังสรรค์เป็นผู้ที่มียศและอำนาจในหน้าที่การงาน เสกสิทธิ์จึงสนทนาควยทนายทางที่อ่อนน้อมถ่อมตน เมื่อรู้จากเพื่อนภายหลังว่าคู่สนทนาของทนายนั้นเป็นสามัญชนไม่มียศอะไร เสกสิทธิ์จึงแสดงความรังเกียจออกมาและไม่อยากสนทนาควย

- ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างเสกสิทธิ์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นเสกสิทธิ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

77. ลูกน้องเสนอโครงการที่อยู่ชอบเขตของหน่วยงานขึ้นมา จเรจึงเป็นหัวหน้าเห็นว่า เป็นโครงการที่ดีและคิดว่าคนไม่มีความรู้พอจะเป็นประธานโครงการนั้น จึงตั้งลูกน้องคนนั้นเป็นประธานโครงการเพื่อให้โครงการดำเนินไปด้วยดี ต่อมางานชิ้นนั้นเป็นที่สนใจของคนทั่วไปมาก หัวหน้าจึงรู้สึกเสียค่าที่ลูกน้องมีชื่อเสียงขึ้นมา

- ก. หัวหน้าคนอื่น ๆ รู้สึกแฉะใจเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นจเร ท่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

- ✓ (78.) ประวิทย์ รู้ว่าอย่างไรเสีย บัณฑิต จะต้องกล่าวโจมตีการบริหารงานของตนแน่นอน ดังนั้นเมื่อประวิทย์มีโอกาสดกล่าวอภิปรายเป็นคนแรกของการอภิปรายด้านวิชาการ จึงได้กล่าวโจมตีบัณฑิตบัณฑิตหน้าไว้ก่อน

- ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างประวิทย์เพียงใด ?
น้อยที่สุด 1/1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นประวิทย์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

79. วิทยาต้องกลับบ้านต่างจังหวัดกระทันหัน ทำให้หน้าที่ความรับผิดชอบในการติดต่อชาวสารการ ประชุมตัวแทนห้องหยุดชะงักไป เป็นเหตุให้เพื่อนบางคนพลาดโอกาสใช้สิทธิบางอย่างในมหาวิทยาลัย ต่อมาเขาจึงถูกเพื่อนต่อว่าในเรื่องนี้ และวิทยาได้โต้ตอบอย่างรู้สึกฉุนเฉียวและไม่พอใจ ทั้งที่ตั้งใจไว้ว่าจะชี้แจงเหตุผลให้เพื่อนทราบ แต่ยังไม่ได้ชี้แจง

ก. คนอื่น ๆ รู้สึกอย่างวิทยาเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวิทยาด่านจะรู้สึกเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

80. ไพบุลย์ มีชื่อเสียงขึ้นได้เพราะเด็กคนหนึ่ง ที่เขาจ้างมาแสดงนำในภาพยนตร์ โดยทำให้ประชาชนรู้จักเขาเป็นอย่างดี เมื่อเป็นที่รู้จักของประชาชนแล้ว แวดวงธุรกิจทำให้เขามั่งคั่งร่ำรวย จึงไม่ได้ติดต่อกับเด็กคนนั้นอีก ครั้งหนึ่งไพบุลย์ทราบข่าวว่าเด็กคนนั้นขอความช่วยเหลือจากสังคมเพื่ออุปการะเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย เขาจึงแสดงความจำนงช่วยเหลือทันที

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างไพบุลย์เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นไพบุลย์ ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

81. คณะที่วีรวิเสณโคธการวิจัยให้ที่ประชุมพิจารณาอนุมัติ ที่ประชุมได้ชักถามไปในทำนองไม่เห็นด้วยจนวีรวิเสณโคธการวิจัย แต่ก็สามารถควบคุมจิตใจให้เป็นปกติได้

ก. คนทั่ว ๆ ไป เห็นเช่นเดียวกับวีรวิหรือไม่ ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวีรวิ ท่านจะเป็นเช่นนี้ไหม ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

82. เมื่อที่ประชุมไม่อนุมัติโครงการวิจัยนั้น วิธีที่รับทราบด้วยท่าทางสงบ
- ก. คนอื่น ๆ เป็นเช่นนี้หรือไม่ ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นวิธี ท่านจะเป็นเช่นนี้หรือไม่ ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
83. ชาญชัยเป็นนักร้องที่มีเสียงดีมากคนหนึ่ง เมื่อแ้ววันหนึ่งหัวหน้าวงดนตรีก็มาบอก
กับเขาว่า เคียงนี้เสียงเขาตกไปมาก ชาญชัยรู้สึกเสียใจ เพื่อนนักร้องคู่แข่ง
ผู้หนึ่งเกินมานมาไต่ขึ้นเข้า ก็พลอยผสมว่าควย ชาญชัยนับหนึ่งถึงสิบในใจ
- ก. คนอื่น ๆ ทำอย่างชาญชัยได้เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นชาญชัย ท่านจะทำได้เพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
84. ขณะที่สุมาลีกำลังชมการแข่งขั้ลูกบอลอยู่นั้น ปรากฏว่าทีมที่เธอเชียร์อยู่ได้ประตู
จึงกระโดดขึ้นจากที่นั่งพร้อมกับตะโกนออกมาควยเสียงอันดัง
- ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างสุมาลีมากเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสุมาลี ท่านจะทำเช่นนี้หรือไม่ ?
น้อยที่สุด 1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
85. วิจัยซึ่งไปกับสุมาลีก็ช่วยให้เห็นว่ากีฬาเช่นนั้นไม่เหมาะสม จึงได้บอกให้เธอทราบ
แต่เธอกลับโกรธวิจัยหาว่า มากอวยบงการชีวิตเธอในขณะที่มีความสุข
- ก. คนทั่ว ๆ ไปกระทำอย่างสุมาลีเพียงใด ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด
- ข. ถ้าท่านเป็นสุมาลี ท่านจะทำเช่นนี้หรือไม่ ?
น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

86. เมื่อวันทนาไปคุณผลการสอบชิงทุนไปต่างประเทศ และพบว่าตนเองสอบได้ ทำให้เธอโล่งใจถึงกับตะโกนออกมาด้วยความดีใจ

ก. คนอื่น ๆ จะทำเหมือนจันทนามากแค่ไหน ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าหากเป็นจันทนาท่านจะทำเช่นนี้หรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

87. จันทนาได้ทราบว่าเธอ ๆ หลายคนคิดว่าเธอที่ไรท์ และได้กล่าวหาว่าเธอสอบได้ก็เพราะว่าถูกห่วยข้อยาว เธอเสียใจมากที่เพื่อน ๆ เข้าใจผิด แต่เธอก็รักเพื่อน ๆ เหล่านี้เหมือนเดิม

ก. คนทั่ว ๆ ไปจะกระทำอย่างจันทนาเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าหากเป็นวันทนาท่านจะทำเช่นนี้หรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

88. นงนุชได้รับการบรรจุเข้าเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดาร ถึงแม้ว่าเคยมีวิถีสุขสบายมาก่อนก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นขามเนินเขาไปโรงเรียน และตักน้ำในห้วยมาใช้เองแทบทุกวัน โดยไม่ขอช่วยก็เข้าตัวเบื่อง

ก. คนทั่ว ๆ ไปจะกระทำอย่างนงนุชเท่าไร ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าหากเป็นนงนุช ท่านจะทำเช่นนี้หรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

89. เพื่อนครูสาวคนหนึ่งรู้สึกอิจฉาแงนงูช เพราะเป็นพี่รักของครูอื่น ๆ รวมทั้งนักเรียน และชาวบ้าน ครูสาวถามเป็นจึง นินทาวารายให้แงนงูช ทว่าเธอคิดหวังจาก คนรักมารักหาแผลหัวใจ แแงนงูชโกรธครูคนนั้นมากและอดทนไม่ไหว จึงได้ตอบ ว่าครูคนนั้นนินทาเธอ

ก. คนอื่น ๆ จะกล่าวถึงแงนงูชหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นแงนงูช ท่านจะทำเช่นนั้นหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

90. นพพลเป็นหัวหน้ากองที่กองช่างยากจน ถึงแม้ว่าเขาจะทำหน้าที่ติดต่อกับพ่อค้า เรื่องการประมูลก่อสร้างและมีโอกาสที่จะรับสินบนโดยไม่มีใครรู้เลย เขาก็ พยายามสะกดกลั่นความอยากรับสินบนที่พ่อค้าเสนอให้ไว้ได้ทุกครั้งไป

ก. คนทั่ว ๆ ไปเป็นเช่นเดียวกับนพพลหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นนพพลท่านจะเป็นเช่นนั้นหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

91. เมื่อมีเรื่องไม่พอใจกันขึ้นมากครั้งใด ภรรยาของอคุตย์มักจะกล่าวล่วงเกินไป ถึงบิดามารดาของเขาเสมอ อคุตย์รู้สึกไม่พอใจแต่รังับใจไว้ได้ จึงทนฟังได้

ก. คนอื่น ๆ เขาจะอคุตย์ได้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นอคุตย์ ท่านจะทำได้เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

92. มาดีเป็นสาวรับใช้ที่นายจ้างมองมาก เพราะว่าเจ้าของบ้านมักจะกล่าวหาเธออยู่เสมอเมื่อไม่ถูกใจ แต่ความมาดีก็คงทำงานด้วยความเรียบร้อย และมีจิตใจดีถึงเจ้าของบ้านเลย

ก. คนโดยทั่ว ๆ ไปกระทำอย่างเดียวกับมาดีเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นมาดี ท่านจะทำเช่นนั้นหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

93. ระวีวรรณเป็นภรรยาของอธิบดีท่านหนึ่ง เมื่อมีเพื่อนำเอาสร้อยเพชรมาให้ เพราะต้องการความช่วยเหลือจากสามี ความจริงหล่อนก็มีเครื่องเพชรอยู่แล้ว แต่ก็เห็นว่าไฉ่เปล่า ๆ จึงรับเอาไว้

ก. คนอื่น ๆ กระทำอย่างระวีวรรณมากเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นระวีวรรณท่านจะทำเช่นนั้นหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

94. ในการแข่งขันวิ่งระยะทาง 5000 เมตร สมชายเริ่มวิ่งช้า ๆ และอยู่ในตำแหน่งก่อนข้างท้าย พอวิ่งไปได้ประมาณครึ่งทางผู้เข้าแข่งขันในกลุ่มของสมชายส่วนมากก็ออกจากการแข่งขัน ส่วนสมชายยังคงวิ่งต่อไปจนครบระยะ 5000 เมตร

ก. คนทั่ว ๆ ไปจะกระทำอย่างสมชายเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นสมชายท่านจะกระทำอย่างสมชายหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

95. ผลปรากฏว่าสมชายเข้าสัณเณรเป็นคนที่สุดท้าย มีเพื่อนบางคนล้อเลียนเขาที่
ได้ตำแหน่งนี้ท้าย , สมชายรู้สึกเหลือใจจึงคิดว่าได้คบบุคคลเหล่านั้น

ก. คนทั่ว ๆ ไประหว่าอย่างสมชายมากเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นสมชายท่านจะทำเช่นนี้หรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

96. นัยนามีผิวค่อนข้างดำมาก ดังนั้นหากเพื่อน ๆ คุยถึงเรื่องผิวดำของผู้อื่น ๆ
นัยนาจะรู้สึกว่าเขาไม่ก่อยสบายใจและอึดอัดใจมาก

ก. คนโดยทั่ว ๆ ไปรู้สึกเหมือนนัยนาเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นนัยนาท่านจะรู้สึกเช่นนี้หรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

97. วิทยาเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ฐานะของเขาไม่ก่อยล้น และยังมี
ภาระต้องส่งเสียบุตรอีกหลายคนในด้านการศึกษา เดิมทีเขามีกวามซื่อ
ตรงต่อหน้าที่ แต่ต่อมาเนื่องด้วยความจำเป็นมั่งกับ ประกอบกับเงินที่จะได้
จากการฉ้อราษฎร์บังหลวงมีจำนวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้วิทยาคิดใจไม่ได้ในที่สุด

ก. คนอื่น ๆ เป็นเช่นเดียวกับวิทยาเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวิทยาท่านจะเป็นเช่นนี้หรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

98. เมื่อผู้โดยสารลงจากรถแล้ววิทยารู้สึกว่ามีเงินทั้งอยู่ในตอนหลังของเสื้อที่
เกือบหนึ่งหมื่นบาท ครั้งแรกเขาคิดจะเก็บเงินไว้ใช้เอง แต่แล้วเขากลับ
เปลี่ยนใจนำไปมอบให้ตำรวจเพื่อประกาศหาเจ้าของต่อไป

ก. คนอื่น ๆ กระทบอย่างวิโรจน์มากเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวิโรจน์ท่านจะหาอะไรหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

99. วนิดาภรรยาของวิโรจน์เมื่อได้ทราบข่าวนี้ รู้สึกเสียตายนเงินจำนวนนั้นมาก และไม่พอใจจึงพูดจาหาว่าสามีเป็นคนโง่และซื่อเกินไป

ก. คนทั่ว ๆ ไปกระทบอย่างวนิดามากเพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นวนิดาท่านจะหาอะไรหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

100. เพื่อน ๆ จะถึงวสันตวิไล นิทัศน์เกิดสนใจจะเข้าร่วม และต้องการจะฝึกเล่นซอด้วงให้ได้ กรันลงมือฝึกก็รู้ว่ายากและจะต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมมาก เขาจึงเลิกเล่นซอด้วง

ก. คนทั่ว ๆ ไปเป็นอย่างนิทัศน์เพียงใด ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด

ข. ถ้าท่านเป็นนิทัศน์ท่านจะเลิกเล่นหรือไม่ ?

น้อยที่สุด /1/2/3/4/5/6/7/ มากที่สุด